Lodzer Tageblat № 128

Opłata pocztowa uiszcz. ryczałtem

פּרייז 15 גראשען

לאָדזשער טאַגעבלאַט

הייגט 6 זייט ען

רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיעטריקאָווער 16. טעלעפאָנען פון: רעדאַקציע 100-57, פון אַדמיניסטראַציע 100-47

דאנערשטאג, כ"ז אייר תרצ"ב | 2 czerwca 1932 | 25-טער יאהרגאנג

פאָן פּאַפּען שרין געשאַפען די נייע רעגירונג

שרעקליכע אויפרעגונג איז אמעריקא און ענגלאנד געגען נייעם דייטשן קאנצלער

ד"ר שאַכט בראש פון דער רייכסבאַנק; דייטשלאַנד פאַר אַן'אינפלאַציע

בערלין, 1. יוני (ספּעצ.) אין אָוונד האָט פאָן פּאַפּען פאַרעפנטלעכט הינדענבורג'ן די ליסטע פון נייעם קאַבינעט: אינערן-מיניסטער באַראָן פאָן גאַיל, וויצעקאנצלער גענ. שלייכער, ווירטשאַפטס-מיניסטער פּראָפ. וואַרמבאָלד, אַפּראָווי-זאַציע און מזרח-פריסען באַראָן בראַון, פּאָסט און קאָמוניקאַציע עלטץ פאָן ריבענאַך.

הינדענבורג האָט די ליסטע בעשטעטיגט.

פאָן פּאַפּען האָט געוואָלט אויפרייסען איז דער ליפּטען האַלב אַמעריקא

לאָנדאָן (ספּ.) לויט ווי מען מעלדעט פון ניו-יאָרק, האָט די נאָמינאַציע פון פאָן פּאַפּען אַלס דייטשער קאַנצלער אַרויסגערופען אַ געוואַלדיגע אויפרעגונג אין די דאָרטיגע פּאָליטישע קרייזען. פאָן פּאַפּען האָט אין אַמעריקאַ אַ שלעכטען נאָמען. אַלס מיליטערישער אַטאַשע פון דער דייטשער אַמבאַסאַדע האָט ער בעת'ן קריג געמוזט אויסשטעהן אומאָנגענעהמע אַטאַקעס, ווייל ער איז געווען דער שעף פון אַ ברייט-פאַרצווייגטער שפּיאָנאַזש- און סאַבאָטאַזש-אָרגאַניזאַציע, וועלכע האָט מיט דער הילף פון אַ ברייטער דיווערסיע-אַקציע זיך בעמיהט צו פאַרניכטען די אַמוניציע-פאַבריקען, וועלכע האָבען געאַרבייט פאַר די קאָאַליציע-מלוכות, און האָט דערטרונקען שיפען מיט אַמוניציע, וואָס זענען געשוואומען קיין אייראָפּע. די צייטונגען אין אַמעריקאַ שרייבען וועגען פאָן פּאַפּען'ען, ווי וועגען אַ מענש, וועלכער האָט געוואָלט אויפרייסען אין דער ליפט האַלב אַמעריקאַ. פאָן פּאַפּען איז פאַר זיין דיווערסיע-טעטיגקייט צוריקגערו-פען געווארען פון אַמעריקע אויף דער פאָדערונג פון דער אַמעריקאַנער רעגי-רונג. די צייטונגען דערמאָנען, אַז די דייטשע דיווערסיע-אָרגאַניזאַציעס אין אַמעריקאַ האָבען געהאַט אַן'אייגענע ראַ-דיאָ-סטאַנציע, אַ דאַנק וועלכער זיי האָבען כסדר געקענט שטעהן אין קאָנ-טאַקט מיט די דייטשע אונטערוואַסער-שיפען, וועלכע האָבען אויפגעריסען מי-ליטערישע טראַנספּאָרטען אויפ'ן ים.

דאָס דערטרונקען די „ליזיטאַניא", וואָס האָט צוגעאייַלט אַמעריקאַ'ס אַריינ-טריט אין דער מלחמה, איז אויך געווען די אַרבייט פון דער דאָזיגער דיווערסיע-אָרגאַניזאַציע. ווייטער שרייבט די אַמע-ריקאַנער פּרעסע, אַז דער נאָמען פאָן פּאַפּען דערמאָנט די בעפעלקערונג פון די פריאיינגטע שטאַטען די שרעקליכע איבערלעבונגען פון וועלט-קריג. פיל אַמעריקאַנער בירגער זענען איינגעזעצט געוואָרען אין תפיסה בלויז דערפאַר, ווייל זיי האָבען געהאַט וועלכע עס איז מגע ומשא מיט דעם איצטיגען דייטשען קאַנצלער.

דייטשע פּרעסע וועגען נייער רעגירונג

בערלין, 1 יולי (ספּעציעל) די גאַנצע היגע פּרעסע רעדט אָרום אין ברייטע אַרטיקלען דעם קאַבינעט-קריזיס און די נאָמינאַציע פון פאָן פּאַפּען אַלס קאַנצלער.

דער סאָצ. „פאָרווערטס" ערקלערט: „די רעגירונג פון פאָן פּאַפּען איז דער ערשטער שטאָפּ צו אַ פולשטענדיגער פאַשיסטישער דיקטאַטור און דער וועג צו אַנ'אינפלאַציע".

„בערלינער טאַגעבלאַט" רופט אָן דעם קאַבינעט פון פאָן פּאַפּען אַ רעגי-רונג פון באַראָן. די נאָמינאַציע פון פאָן פּאַפּען האָט געהאַט דעם ציל צו בע-זאָרגען דעם צענטרום פאַר דער נייער רעגירונג.

„דייטשע אַלגעמיינע צייטונג" ווייזט צו דערצעהלען, אַז די היטלעריסטען וועלען אַריינגעהן אין רעגירונג, וואָס וועט בעשטימט ווערען נאָך די עווענטועלע ניי רייכסטאַג-וואַהלען.

וואָס זאָגט די פראַנצויזישע פּרעסע?

פּאַריז, 1. יולי (ספּ.) „עכאָ דע פּאַריז" בעמערקט, אַז „דייטשלאַנד איז איצט אַ לאַנד, וואו דער איינציגער „אני מאמין" איז די פיזישע קראַפט.

„זשורנאַל דע דעבאַ" ווייזט אָן, אַז די איצטיגע לאַגע אין אייראָפּאַ איז פיל ערנסטער ווי אין יאָהר 1914.

דאָדע אין דער „אַקסיאָן פראַנסעז" שרייבט אין אַנ'אַרטיקעל „די שעה פון פוילען", אַז יעדער, וואָס וויל עפּעס טון פאַר'ן שלום, מוז גלייך זיך סאָלידאַ-ריזירען מיט'ן אומאָפּהענגיגען פוילען, ווייל אין וואַרשא און דאַנציג רוקען זיך די ווייזערס צו אַ קאַטאַסטראָפע, וואָס וועט אויך זיין די קאַטאַסטראָפע פון דער וועלט.

אַרום יודישען וועלט-קאָנגרעס

פּאַריז, 1 יוני, (יט"א טעלעגר.) אויף אַ זיצונג פון קאָמיטעט פון די יודישע דעלעגאַציעס אין פּאַריז איז בעטראַכט געוואָרען דער פּראָיעקט פון יודיש-אַמעריקאַנישען קאָנגרעס מכח רופען אַ יודישען אַלוועלטליכען קאָנגרעס. דער קאָמיטעט האָט אָנגענומען אַ פּאָזיטיווע שטעלונג צום פּראָיעקט, אָבער ער האָט זיך אַרויסגעזאָגט. אַז די פאָר-קאָנפערענץ זאָל ניט פאָרקומען אין גענף נאָר אין קאַרלסבאַד.

געעפענט דער נייער פראַנצויזישער פּאַרלאַמענט

שבת זאָל געשאַפען ווערען די נייע רעגירונג

פּאַריז (ספּ.) היינט נאָכמיטאָג איז פאָרגעקומען די ערשטע זיצונג פון נייעם פראַנצויזישען פּאַרלאַמענט. די זיצונג האָט געעפענט דער עלטסטער דעפּוטאַט, וועלכער האָט געהאַלטען אַ רעדע לכבוד דעם ערמאָרדעטען פּרעזידענט דומער און פאַרשטאַרבענעם אַלבערט טהאָמאַ.

דערווייל זענען ערלעדיגט געוואָרען ענינים פון פאָרמעלען כאַראַקטער. די נאָהענטסטע זיצונג קומט פאַר פרייטאָג און דאַן וועט פאָרקומען די וואַהל פון פּרעזידיום. פרייטאָג אָוונט וועט לעברון אויפנעמען די פראַקציע-פאָרשטעהער און איבערגעבען הערריאָ'ן די מיסיע צו שאַפען די נייע פראַנצויזישע רעגירונג. עס איז מעגליך, אַז שבת וועט שוין דער קאַבינעט זיין פולשטענדיג צוזאַמענגע-שטעלט. דינסטאָג וועט זיך די נייע רע-

גירונג פאָרשטעלען פאַרן פּאַרלאַמענט.

אַ דעמאָנסטראַנט ווערט אַרעסטירט.

ד"ר לוטער זאָל אויך דימיסיאָנירען

בערלין, 1. יוני (ספּ.) אין שייכות מיט דער רעגירונג-ענדערונג האָבען זיך פאַרשפּרייט קלאַנגען, אַז אין קורצען וועט אויך אַרויס אין דימיסיע דער איצטיגער פּרעזידענט פון דער רייכס-באַנק ד"ר לוטער און אויף זיין אָרט זאָל בעשטימט ווערען ד"ר שאַכט. ד"ר שאַכט געהט אָן אַלס אָנהענגער פון אינפלאַציע.

זיצונג פון פּרייסישען לאַנדטאַג

בערלין 1. יוני (ספּעציעל) היינט איז פאָרגעקומען די ערשטע זיצונג פון פּרייסישען לאַנדטאַג נאָך די בלוטיגען געשלעג. אויף דער ווענדונג פון פאָר-זיצער, דעם היטלעריסט קערל, האָט די פּאָליציי אָנגענומען אַ רייה פאָרזיכטיג-קייטס-מיטלען.

ביים איינגאַנג ווערען די געסט רעווידירט פון בעאַמטע, וועלכע זוכען געוועהר.

די רעדנער-צייט פון די פראַקציע פאָרשטעהער איז דורכ'ן סעניאָרען-קאָנווענט בעגרעניצט געוואָרען, כדי די דעבאַטע זאָל זיך פאַרענדיגען פרייטאָג. און דאַן וועט פאָרקומען די אָפּשטימונג. דערנאָך וועלען די זיצונגען אָפּגע-לעגט ווערען ביז'ן 25. ד. ח. דאָס הייסט ביז עס וועט קלאָר זיין דער אויסגאַנג פון די וואַהלען אין העסען.

די סאָציאַל-דעמאָקראַטען האָבען בעשלאָסען אַריינצוטראָגען אַ פאָרשלאָג וועגען ענטשעדיגונג פאַר'ן שוצר-פאַרוואונדען, בעת'ן געשלעג צווישען די קאָ-מוניסטען און היטלעריסטען. דעפּ. יורגענס, אַרויסגעהענדיג פון דער הנחה אַז דער לאַנדטאַג-פּרעזידענט איז אויך פאַראַנטוואָרטליך פאַר דער אָרדנונג אינ'ם בנין פון לאַנד-טאָג.

פּראָפ. מאַקס ליבערמאַן רעזיגנירט פון זיין פּרע-זעסור אין דער מלוכה'שער קונסט-אַקאַדעמיע

בערלין, 1 יוני (יט"א טעלעגראַפיש) דער בעוואוסטער דייטש-יודישער קינסטלער פּראָפ. מאַקס ליבערמאַן האָט זיך אָפּגעזאָגט ווייטער צו זיין פּרעזעס פון דער דייטשער קונסט-אַקאַדעמיע. פּראָפ. ליבערמאַן מאָטיווירט זיין רעזיגנאַ-ציע מיט'ן צו הויכען עלטער. ער איז היינט אַלט 82 יאָהר.

געפאַהר פון אַנ'אַלגעמיינעם קוילן-שטרייק אין ענגלאַנד

לאָנדאָן, (ספּ.) ענגלאַנד שטעהט ווידער פאַר דער געפאַהר פון אַנ'אַלגעמיינעם שטרייק פון די קוילן-אַרבייטער. אויף דער בריטישער קאָנפע-רענץ פון די קוילען-אַרבייטער איז אָנגענומען געוואָרען אַ שאַרפער פּראָטעסט געגען נייעם געזעץ-פּראָיעקט פון דער רעגירונג וועגען פאַרלענגערן דעם 7 און אַ האַלב שעה'דיגען אַרבייטס-טאָג אין די קוילען-גרובען אויף אַנ'אומבעשטימטער צייט. ס'איז קלאָר, אַז אַזאַ שטרייק וואָלט בעדייט אין איצטיגען מאָמענט אַ קאַטאַסטראָפע פאַר ענגלאַנד.

בילדער פון די לעצטע פּאָליטישע געשעהענישען און בלוטיגע גאַסען-קאַמפען אין בערלין

די פּאָליציי האָט אָפּגעשלאָסען פאַר'ן המון דעם צוגאַנג צו דער ווילהעלם-גאַס, וואו ס'געפינט זיך דער פּאַלאַץ פון מלוכה-פּרעזידענט.

דער המון פון רייכסווער-מיניסטעריום, וואו ס'איז געקומען צו ערנסטע צוזאַמענשטויסען מיט דער פּאָליציי.

פאָרווערטער ניי... האָבען זיך פאַרזאַמעלט פאַר'ן פּאַלאַץ פון פּרעז. הינדענבורג, וואו ס פּאַהרען די ... ווילע צו פראַקציע-פיהרער צו קאָנפערירען מיט'ן פּרעזידענט.

Po krótkich i ciężkich cierpieniach rozstał się z tym światem mój najukochańszy mąż, nasz drogi ojciec, brat, zięć, szwagier i wuj

B. P. **DAWID WOLMAN**

PRZEMYSŁOWIEC i OBYWATEL m. ŁODZI. PRZEŻYWSZY LAT 55.

Wyprowadzenie drogich nam zwłok nastąpi w CZWARTEK, dnia 2. czerwca r. b. o godz. 3 po pol. z domu przedpogrzebowego na cmentarz żydowskim, o czem zawiadamiają pozostali w nieutulonym żalu

żona, synowie i rodzina.

Uprasza się o nieskładanie kondolencji.

ה. פרעמיער זאוואדזקי און פולק. סלאוועק וועגן דער לאגע

ווארשא (טעלעפאניש) געלטען איז אינמער'ן פארויז פון פרעזעס סלאוועק פארגעקומען א זיצונג פון ב.ב.-קלוב.

די רעדנער האט געגעבען דאס ווארט וויצע-פרעמיער זאוואדזקי, וועלכער האט געהאלטען א רעפעראט וועגען דער ווירטשאפטליכער לאגע פון לאנד. אין זיין רעדע האט דער מיניסטער אנגעוויזען, אז די קלאגען, אז דער גלייכגעוויכט פון בודזשעט וועט נישט קענען ווערען איינגעהאלטען, זענען נישט ריכטיג. די רעגירונג איז וואס אמאל געווען געצוואונגען איינצונעמען שווערע אפשפארונגס-מיטלען, אבער אהן דעם וואלט די געזעלשאפט נאך געליטען שווערערע קרבנות.

די רעגירונג וועט ווייטער ארויספיהרען א גלייכמעסיגע רעדוקציע פון די פרייזען און פראדוקציע-קאסטען. דער סוף פון קריזיס וועט אבער נישט ארויס-שפרינגען פלוצלים נאר פארלאנגט א לאנגדויערנדע און שווערע ארבייט, וואס קען נאר געטאן ווערען בעי רוהיגע נער-ווען.

א גרויסע פאליטישע רעדע האט דאן געהאלטען פרעזעס סלאוועק. ער איז ארויסגעטרעטען געגען די שעדליכע אגי-טאציע פון דער אפאזיציע, וואס האט בעגען דעם צול אפצושוואכען די מלוכה.

ווייטער האט סלאוועק ערקלערט, אז געוויסע קרייזען פון דער אפאזיציע האפ-פען, אז די איצטיגע רעגירונג וועט צו-זאמענברעכען און אפטרעטען. איך קען פערזיכערן יעדע, וואס וואלט וועלען דעם געוואלט טוישען, אז דאס איז נישט דער שטייגער פון די מענשען, וואס שטעהן איצט ביים רודער צו אנטלויפען פון פער-אנטווארטליכקייט.

די נעכטיגע זיצונג פון ב. ב. האט געטראגען מעהר א כאראקטער פון פריוואטער אקאדעמיע, מארגען קומט פאר דער המשך פון דער זיצונג, וואס וועט זיין א פערטראוליכע.

2 יודישע דאקטוירים בעקומען אינטערנאציאנאלע פרעמיע פאר טראכאמא-פארשונג

ירושלים (יטא) דער תל-אביב'ער יודישער דאקטאר מבורי האט בעקומען דעם אינטערנאציאנאלען פרייז פאר פאר-שונגען און געביט פון טראכאמע-קראנק-היטען. די פרעמיע, וואס בעטרעפט 2000 שווייצארישע פראנק, טיילט ד"ר מבורי מיט דעם יודיש-איטאליענישען אקוליסט ד"ר לאמפראזא.

דרינגענדע דעפעשע פון בערנארד קאהן צום אמעריקאנער „דזשאינט"
וועגען נויט-הילף פאר מזרח-אייראפעאישע יודען

ניו-יארק (יטא) דער דירעקטאר פון „דזשאינט" אויף אייראפא ד"ר בערנארד קאהן האט צוגעשיקט דער אמעריקאנער „דזשאינט" צענטראלע א דרינגענדע דעפעשע וועגען אסיגנירען א צוגאב-סומע אויף זומער-קאלאניעס פאר יודישע קינדער און די מזרח-אייראפאאי-שע לענדער. ד"ר בערנארד קאהן שטעלט פעסט אין זיין דעפעשע, אז די הילף איז דרינגענד נויטיג צוליב דער נויט און הונגער, פון וועלכע עס ליידען צום שטארקסטען די יודישע קינדער. ד"ר קאהן גיט צו, דאס אויב דער „דזשאינט" וועט נישט זיין ביכולת ענטגעגנצוקו-מען מיט דער נויטיגער הילף איז איצ-טיגען מאמענט, וועט עס ציוישען די מזרח-אייראפעאישע יודען ארויסרופען די איבערציילונג, אז זיי קענען שוין נישט רעכענען אויף דער הילף פון די אמעריקאנער יודען אפילו אין דעם צו-מיסטען ערנסטען נויט-פאל.

161.495 אומזיסטע מאהלצייטען

ניו-יארק (יטא) דער פרעזידענט פון „היאס" ה' אברהם הערמאן טיילט מיט אין א נאך-וואס פערעפנטליכטען בעריכט, אז פון 1. יאנואר ביז 20 אפריל ה. י. האט דער „היאס" פערטיילט צווישען יודישע ארבייטסלאזע 151.495 אומזיסטע מאלצייטען און געגעבען נאכטלאגער 15.463 הייםלאזע פערזא-נען.

וועד הלאומי נעמט איבער דאס שול-וועזען אין ארץ-ישראל

ירושלים, (יט"א טעלעגר.) אויף דער זיצונג פון ועד הלאומי, וואס האט געדויערט א גאנצע נאכט איז בעשלאסען געווארען, אז די אויסהאלטונג פון העברעאישען שול-וועזען אין ארץ-ישראל זאל איבערגעהן פון דער יודישער אגענץ צום ועד הלאומי. ד"ר ארלאזאראוו האט אין נאמען פון דער אגענץ מסכים געווען, אז דער ועד הלאומי זאל איבערנעמען דאס שול-וועזען.

געשטארבען הרב יצחק אויערבאך
געוו. פרעזעס פון דייטשער „אגודת ישראל"

בערלין (יטא) אין עלטער פון 64 יאהר איז דא געשטארבען דער ראבי-נער פון דער שטאט האלבערשטאט הרב יצחק אויערבאך, פרעזעס פון דער ביינר פון די ארטאדאקסישע קהלות און געוו. פרעזעס פון דער „אגודת ישראל" אין דייטשלאנד.

יודען גרייטען זיך צו פערלאזען אלדענבורג צוליב דעם זיעג פון די היטלעריסטען אין לאנדטאג-וואלען

בערלין (יטא) אין רעזולטאט פון די וואהלען צום לאנדטאג אין אלדענ-בורג, אין וועלכע די נאציאנאל-סאציא-ליסטען האבען בעקומען אן אבסאלוטע מעהרהייט, ווערט מיטגעטיילט, אז פיל יודען אין דער פראווינץ מאכען פארבע-רייטונגען צו פערלאזען אלדענבורג. די גרעסטע מעהרהייט פון די אלדענבורגער יודען בעשטעהט פון קליינהענדלער, וועלכע וועלען אהן ספק ליידען פון דער מאכט-איבערנעמונג און דער פראווינץ. ווארשיינליך וועט אויך ווערען „יודען-ריין" די אלדענבורגער אוניווערזיטעט, אויף וועלכערע שטודירען יודישע סטו-דענטען פון מזרח-אייראפא.

אויפרוף פון הויפט-ביורא פון „קרן-היסוד" אין ירושלים

חברים, געוויס ווייסט איהר שוין אז די עקזעקוטיווע פון דער יודישער אגענץ האט איצט בעקומען 2000 סערטיפיקאטען פאר נייע עולים פאר'ן לויפענדען האלבען ארבייטס-יאהר. נאך א לאנגערער צייט פון א בעגרענצטער עליה איז ווידער איצט געגעבען געווא-רען די מעגליכקייט פאר נייע עולים צו קומען קיין ארץ ישראל. זעלבסטפער-שטענדליך, שטעלט דער דאזיגער קאנ-טינגענט נישט צופרידען אונזערע פא-דערונגען און ענטשפרעכט נישט אונזערע שטרעבונגען. אבער, דאס בעשטימען די צאהל סערטיפיקאטען פאר'ן צווייטען האלבען יאהר און די פערברייטערונג פון דער עליה פאר די קומענדע יאהרען, העגגט אפ איבערהויפט פון אונז און פון אונזער ארבייט. מיר מוזען ארייננברענ-גען קיין ארץ ישראל די עולים, וואס האבען בעקומען די דאזיגע סערטיפי-קאטען. מיר מוזען פאר זיי געפינען ארבייט און מעגליכקייטען זיך צו בע-זעצען אין לאנד. מיר טארען נישט דערלאזען, אז עס זאל זיך, חלילה, צו-ריק שאפען אזא מצב ווי מיט 2 יאהר צוריק, ווען מיר האבען שוין געזאלט זיך אפזאגען אנצונעמען פון דער רעגירונג די סערטיפיקאטען, צוליב מאנגעל אין געלד-מיטלען. מיר טארען נישט ווייזען אין איצטיגען מאמענט קיין שוואכקייט און אפהענגיגקייט.

און נישט נאר די עליה פאדערט די פערשטארקונג פון אונזער ארבייט, די שולען פון דער יודישער אגענץ געפינען זיך אין א שווערען מצב. די לעהרער האבען שוין 5 חדשים נישט בעקומען קיין געהאלט. ביי אזא מצב דראהט א געפאהר דעם חנוך-וועזען, וואס איז גע-שאפען געווארען אין משך פון א גאנצען דור דורך אזעלכע גרויסע אנשטרענ-גונגען און קרבנות. עטליכע ווירטשאפט-ליכע ישובים, וואס מיר האבען נישט בעוויזען צו בעפעסטיגען, געפינען זיך איצט אין א שווערען מצב און מיר מו-זען בעצייטענס געפינען די מיטלען, כדי זיי פולשטענדיג צו פערפעסטיגען.

עס זענען געקומען נייע מענשען, כדי זיך צו בעזעצען אין לאנד, אויך פאר זיי דארף דער „קרן-היסוד" שאפען די גינסטיגע בעדינגונגען פאר זייער איינ-וואנדערונג אין לאנד און זיי מיטהעל-פען מיט'ן נאציאנאלען קאפיטאל ביים דעקען די בעדערפענישען, וואס דער פריוואטער קאפיטאל קאן נישט דעקען.

די מזרחיסטען, וואס זענען צוריקגע-קומען פון ארץ ישראל, וועלען אין גלות דערציילען וועגען דעם, וואס איז דא געשאפען געווארען מיט'ן געלד, וואס מיר זאמלען אין די גלות-לענדער. זיי וועלען אבער דארפען נאך מעהר דער-ציילען, וועגען דעם, וואס איז נישט געשאפען געווארען, וועגען דעם, וואס איז נישט געשאפען געווארען, וועגען דעם, וואס מיר האבען געקאנט אויפטון און עס נישט געטון.

מיר געפינען זיך איצט אין דער צווייטער העלפט פון המי-יעהריגען ארבייטס-יאהר פאר'ן „קרן-היסוד". דער איצ-טיגער מאמענט פאדערט פון אונז צו פערשטארקען אומעטום מאנגעלער ארבייט. מיר קענען דעם שרעקליכען מצב אין פערשיידענע לענדער, אבער מיר האבען נישט קיין אויסוועג! דורכ'ן אנשטרענגען אלע אונזערע כחות מוזען מיר זיך מתגבר זיין ארום דער שווערער לאגע. רוקא אין מאמענט פון געפאהר און פער-צווייפלונג מוזען מיר ענטפלעקען אונ-זער גלויבען, ענערגיע און הארטנעקיג-קייט. די שטערונגען טארען נישט אפ-שטעלען אדער אפשוואכען אונזער אר-בייט.

טרעט צו, חברים, צו א פערשטארק-טער ארבייט, פערשטארקט זי אומעטום, פערגרעסערט די צאהל תורמים און לאזט נישט פערקלענערן דעם סכום פון די דעקלאראציעס. אין די גוטע צייטען האבען אונזערע ברידער געגעבען נאר עפעס פון זייער פערמעגען און גוטס און איצט דארף די תרומה פאר'ן „קרן-היסוד". קומען ווי א קרבן פאר'ן פאלקס-בנין.

אויף אלע אונזערע חברים ליגט איצט א שווערע און רעצוירענדע פעראנט-ווארטליכקייט!

(—) א. האנטקע (—) ל. יפה.
ירושלים, אייר תרצ"ב.

אין פערגלייך מיט דער לאגע פון יודען אין מזרח-אייראפא איז אונזערע נאך ערטרעגליך
ערקלערט פעליקס ווארבורג אויף „דזשאינט"-פערזאמלונג

ניו-יארק און בופאלא איז פאר-געקומען א גרויסע פערזאמלונג פון אר-טיגע יודישע כלל-טוער, אויף וועלכער עס איז ארויסגעטרעטען מיט א רעדע דער געוו. פארזיצער און איצטיגער עה-רען-פארזיצער פון „דזשאינט" ה' פע-ליקס ווארבורג, וועלכער האט בעגרינ-דעט די נויטווענדיגקייט פארטצוזעצען די „דזשאינט"-ארבייט און אמעריקא לטובת די יודען און די לענדער פון מזרח-אייראפא.

עס איז קיין ספק נישט, האט ה' ווא-רבורג בעטאנט צום. אנר. אז מיר לעבען אונטער א טיפע פינאנציעלע דעפרעסיע. אבער און פערגלייך מיט דער לאגע פון יודען אין רוסלאנד איז אונזער לאגע פיל לייכטער צו פערטראגען. אין פוילען, וואו מיר האבען אפגעטאן א גרויסע ארבייט, שטעהט פאר די געפאהר, א אונזערע אינוועסטיציעס זאלן צוזא-מענברעכען, מחמת דא איז דארט איז נויטיג צו פערשטארקען די קרעדיט-אינ-סטיטוציעס און קאאפעראטיוון. אין דייטשלאנד פרובט מען פון די יודען — ווי אומעטום און אין עת-צרה — מאכען דעם שעיר לעזאזל, וואס איז שולדיג אין אלע אומגליקן. אזוי איז עס געשעהן אין די לענדער, וואו יודען זענען אמאלי-גע יאהרען געווען גרתנים און היינט קענען זיי זיך גופא נישט העלפען. קיי-נער מיר דען, האט ה' ווארבורג פאר-ענדיגט, איבערלאזען אונזערע ברידער אין אויסלאנד אליין צו פיהרען דעם קאמף בלויז דערפאר, ווייל מיר האבען בו זיך שווערינקייטען?

צוליב רעוויזיאניסטישען טומעל פאליציי אויפגעלעזט פערזאמלונג פון בערל לאקער אין בראטיסלאווא

פראג (יטא) אין בראטיסלאווא איז פארגעקומען א ציוניסטישע פערזאמלונג, אויף וועלכער עס איז ארויסגעטרעטען דער מיטגליד פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע ה' בערל לאקער. די פער-זאמעלטע רעוויזיאניסטען האבען אויפ-געהויבען א שטארקען טומעל און גע-שטערט דעם רעדנער. דער טומעל איז לסוף געווארען אזוי גרויס, אז פאליציי האט געמוזט אויפלעזען די פערזאמ-לונג.

פון די רינג-קאמפען

די געלטיגע קאמפען און צירק האבען געגעבען פאלגענדע רעזולטאטען:

קראוזער האט בעזיגט ביוקשמייער'ן אין דער 24 מינוט דורך א מיהל.

דער אמעריקאנישער פריי-קאמף טארנא — אלווירא, ווען די 100 זל., וועלכע עס האט געשטעלט אלווירא אויב טארנא וועט זיך האלטען במשך פון די 3 דויערענדע רונדען, האט זיך פערענדיגט לטובת טארנא'ן, און טארנא האט בעקומען די 100 זל.

דער קאמף וועסטערגארד-קאוואן האט זיך פערענדיגט אהן רעזולטאט.

קאלעף האט בעזיגט מארטינא'ן אין 24 מינוט, דורך ארויפווארף איבער'ן אקסעל.

היינט קומען פאר 3 רעצוירענדע קאמפען, עס קעמפען: טארנא — וועס-טערגארד, קאלעף — קראוזער און קא-וואן — גארקאווענקא.

יוד! ווילסטו פאהרען מיט א אומזיסטע רייזע קיין א"י?

קויף גלייך א לאטעריע-צעטעל פון דער ציוניסט. ארגאניזאציע

פרייז פון א לאס —.3 זל.

די ציהונג קומט פאר זונטאג, ד. 5/6

לאטעריע-צעטלען צו בעקומען נאר ביז פרייטאג!

אין ביורא פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע (שרודמיעסקא 29), „תוצרת הארץ" (שרודמיעסקא 1), קאלעקטור ס. יאטקא (פיעטריקאווער 22), מטאל-ווארען-געשעפט מ. גורין (נאוואמיעסקא 15), ש. רייכמאן און שפייזהענדלער (פיעטריק. 18) א. פייקאוו (נאווראט 2), לעדערמאן (נאפיורקאווסק. 5), פיינער (זגערסקא 28), האדעס גלובנא 67

קויפט נאר ביי הער ערשטער האנר!

ייז כשר וטוב!

פון דער אלטער בעוואוסטער פירמע

„באראוויז"

אינה.: מענדיל בארנשטיין, לאדז

נאוואמיעסקא 30, טעל. 210.50

גרויסער אויסוואהל פון ווייגען, ליקערן און בראנפען'ס

בעמ.: צוליב קאנקורענץ האב איך רעדוצירט דעם פרייז: פאר א פירטעל ליטער יין כשר וטוב 75 גר.

סאלידע בעהאנדלונג. ביליגע פרייזען.

גאנץ לאדז

האט געמאכט א רושם מיט די

רעשטען

נאוואמיעסקא 5 פראנט 2 שטאק

די נייעסטע מאדערנסטע הערען- און דאמען-שטאפען פון די בעסטע קוואליטעטען מיט 30% ביליגער. קומט און איבערצייגט אייך! נאר לאזט אייך נישט פערפיהרען, געדענקט גוט דעם אדרעס: נאר 2 שטאק פראנט ביי שטשענשליווי.

אכטונג!

די אלע גלויביגע פון ה'

בעריש אינפעלד

זשגאווסקא 111.

ווערען געבעטען זיך צו מעלדען אין ווייטער אייגענעם אינטערעס ביז דעם 8-טען יוני ד. י. מיט אכטונג

ה. ל. קאפעל, 11. ליסטאפאד 58

קאנאל-געוועלב.

בעמ.: איינינגע האבען זיך שוין געמאלדען.

השבת אבדה

עס איז פערלוירען געווארען א פראטעסטירטער וועקסעל אויף 100 זל. צאהלבאר דעם 25 מאי, אויסגעשטעלט יאן טשמאק, צאהלבאר אין גראכאוו פאסט-אמט פיאטרקאוו קויאווסקי, זשירע מ. ניימאן. אבצוגעבען געגען בעלוינונג צו א. ד. פעצאנאווסקי, פיעטריקאווער 7 (אין הויף)

כשר | וויכטיג | כשר

נייעס צום זומער-סעזאן!

ווילט איהר זיין געזונד? ווילט איהר עסען געשמאק און פרישע מיטאגען, פריהשטיקען און אווענד-ברויטען? קומט אלע ווי איינער נור אין דעם גוט-בעקאנטען, היגיענישען, כשר'ן

באר „בריסטאל"

פאלודניאווא 4

טעל. 151-74

וואו איהר בעקומט צו יעדער צייט די בעסטע

מיטאגען פון 50 גר. און מיט געפליגל

און פאר קינדער וועגדברויטען פון 90 גר. או

פריהשטיקען צו בעקומען פון 7 פריה אן

קומט און איבערצייגט אייך!

געבעקס פריי! סאלידע בעדינונג!

כ'שיק אפ מיטאגען צו הויז אהן עקסטרא קאסטען

סטארשי פעלדשער

B. Joskowicz

שטעלט פאקען פעגליך מיט פרישע קראוויאנקע און גיט אויך ארויס שוויאדעצטוועס

פולנאצנא Północna 4 טעלעפאן 141-86

נעמט אן פון 8—11 און פון 4—6 א זייגער אווענד.

קאמעראל-טעאטער

אלעיא 1. מאי 2 №

דירעקציע: דויד צעלמייסטער.

אונזער דעביו: דאס שענסטע פון בעסטע — שענסטע און ביליגער בעסטען וויי ביליג.

היינט מיטוואך, 9 אוו. פאפולערע פאר שטעלונג

צו גאנץ ביליגע פרייזען פון 60 גר. ביז 1.60

גאסטשפילן פון גרויסן אמעריק. סטאר דער שטאלץ פון דער יוד. בינע

בעני אדלער

אין ז. ליבינ'ס בעריהמטער פיעסע מיט געזאנג און טענץ

„דער איביגער מענש"

אין 4 אקטן, רעזשי בעני אדלער, מיט בעני אדלער אין הויפט-ראלע מיט'ן אנטייל פון וואונדער-קינד לאלא אמזעל.

אין פארבערייטונג די סענ-סאצ. פיעסע מיט ב. אדלער פרוי, מענש און טייוועל

בילעטן צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער פון 6 נאכמ.

זאל פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20.

אויבער-קאנטאר ר' גרשון סיראטא אין לאדז!!!

שבת, פ' במדבר שמברכים החודש סיון (4 יוני 1932) וועט דאווענען פרייטאג צו נאכט 8 אווענד קבלת שבת. צומארגענס 9.30 פריה, שחרית. מוסף און בענשען ראש חודש דער וועלט בעריהמטער אויבער-קאנטאר

ר' גרשון סיראטא

פאר זיין אפרייזען נאך וויד-אמעריקא (אנגאזשאמענט) אויף ימים נוראים האט בעוויליגט צו קומען נאך לאדז אויף שבת מברכים חודש סיון 4 יוני. די מתפללים פון פילהארמאניע וועלען האבען דעם גרעסטען געניס און עונג שבת צו הערען דעם גרויסען יודישען קינסטלער דעם וועלט-בעריהמטען העלדען-טענאר. דאס מאל וועט דער וועלט-בעריהמטער אויבער-קאנטאר ר' גרשון סיראטא איבער'ראשען מיט זיינע מתיקות'דיגע הארציגע תפילות מיט זיין וואונדערליכען ספירה-צעהלען. אינ'ם דאווענען בעטייליגט זיך דער לאדזער פראפ. גוט-איינשטוי-דירעקטאר כאר אונטער לייטונג פון יונגען טאלאנטפולען דיריגענט הערץ רובין וועלכער וועט אויספירען די שענסטע קאמפאזיציעס פון זיין רעפערטואר

איינטריטס-קארטען ערמעסיגט פון 1 זל. ביז 2 זל. צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע נארוט. 20, ביי ה' י. זעלמאנאוויטש רוג פיעטרקאווער און פאלוד. (קאנדיטאריי), י. וויינבערג, נאוואמיעסקא 30. פאר פרויען ספעצ. רעזערווירטע פלעצער.

שבת פ' במדבר מברכים החודש סיון, 4 יוני 1932.

א שטוב און א קוך

זעהר גרויס, טרוקען און ווארעם, 2-טער שטאק אין צענטרום אויף זאוואדזקא גאס איבערצוגעבען. צו ערפאהרען אין רעדאקציע פון „לאדזער טאגעבל." אדער טעלעפאניש 186-32.

Dr. Wolkowyski

צעגיעלניאנא 4

טעלעפאן 216-90

ספעציאל-ארצט פאר האוט ווענערישע קראנק-הייטען און מענער-שוואכע, אלע-ארט אנאליזע עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראלען

נעמט אן פון 9—2, און פון 5—9 אווענד.

בעקאנטמאכונג

די בעוואוסטע פריוואט-שולע פון

ב. האמער, פילסודסקיעגא 45

מאכט בעקאנט די עלטערן, אז אין שול-יאהר 1932/33

ווערט געעפענט א VI קלאס.

דער שול-פראגראם ענטהאלט א חוץ די אלגעמיינע בילדונגס-למודים אויך די יודאיסטישע און העברעאישע לעהרע אין א ברייטען מאסשטאב (חומש, תנ"ך און תלמוד). קינדער בעקומען גרינדליכע פארבערייטונג צו דער יודישער גימנאזיום, ווי אויך אין אלע אנדערע מיטעל-שולען. די איינשרייבונגען פון נייע שילער אין אלע קלאסען ווערען טעגליך אנגענומען אין קאנצעלאריע פון דער שולע פון 2—10 און פון 6—3.

בעמ.: דער שול-לאקאל איז בעדייטענד פערגרעסערט און אינגאנצען איבערגעמאכט. פאר קינדער פון 6—3 יאהר א מוסטער-האפטער איינ-געפיהרטע פרעבעל-שולע.

די דירעקציע.

לאדזשער טאגעבלאט

דער רעדאקטאר געפינט-זיך פון ביז 7 אין אוונט
נישט בעשטעלטע מאנוסקריפטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

„Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16 Skz. pocztowa 16

טעלעפאנען: רעדאקציע 100-57, אדמיניסטראציע 100-47

א טרויעריגער יובילעי

...מיט עטליכע טעג צוריק, דעם 25
... איז געווארען 50 יאהר, ווי עס
... ארויסגעגעבען געווארען אין פעטע-
...רבורג געגען יודען — 25 מאי 1882
... די בעריהמטע „צייטווייליגע פעראָרד-
...נונגען". מען האט פערבאטען יודען צו
...וואוינען פרעמ אין גאנצען לאנד, מען
...אט פערבאטען ערד-ארבעט, בעזונדער פון
...עלען א. א. וו.

די „ווערעמניא פראווילא" האט מען
...עשטעלט אויף אונזער האלז, ווי א
...בערע פעטליע כדי'ן פעסטען בעשלוס
... ווערשטונג. דער גורל האט געוואלט,
... נישט די רעגירונג פון די ראמאַ-
...וו'ס איז, נישט די מענער פון דער רע-
...אקציאנער הויף-קליקע מיט די גראַ-
... אינגנאַטיעוו, טאלסטאי און אנדערע
...לע, נישט דערלעבען צו פייערן דעם
...יעהריגען געבורטס-טאג פון זייער
...ענצענדיגען מיטעל, ווי בעמער צו גע-
...ען און ... מען א פאלק פון מיליאנער
...הריגער קלאמר און געשיכטע...

...מיט די ראטעם 1881-1882 פלעכטען
... צוגויף פיל היסטאָרישע געשעהעני-
...ען פאר אין יודישען, סיי אין רוסי-
...ען לעבען; עס איז צודיסען געווארען
... א רעוואלוציאָנערער באַמבע דער
... אלעקסאנדער דער צווייטער. אויפ'ן
...טישען טראָהן האט זיך, ווי א גולם פון
...ווערען לאמ ארויפגעזעצט אלעקסאנדער
... דער דריטער. די רוסישע רעגירונג
...מיט ערפאלג פרובירט צום ערשטען
...ל דאס מיטעל פון אפצאפען בייי יו-
... בלוט דורך פאַגראַמען, אלס א זו-
...ר-סגולה געגען א פאלקס-רעוואָלוציע.
... דער'ן גאנצען לאנד האט זיך צוזאמ-
...ן א כוואליע פון ... פאגראמען —
... פאגראמען פון ...

... מיט די דאזיגע ... איז פערבונ-
...ן די ערשטע מאסען-עמיגראציע פון
... לאנד קיין אמעריקא. מען איז נישט
... אהרען, מען איז געלאָפען. מיליאָנען
...ען האבען עמיגרירט. א בהלה האט
... פרשט אויף דער יודישער גאס.
... מען האט בעז אונז געמיינט, אז די יו-
...שע וועלט געהט אונטער. אונזערע מאַ-
...ן ווערען צעמוהט און צעשפרייט. אונ-
...ע קולטור-צענטערען ווערען צעבראָ-
...כט און צונישט געמאכט. דער ראָזנ-
...' יאיש איז געקומען פון קורציכ-

מונקעט, ווייל אין דער ווירקליכקייט איז
יענע מאסען-עמיגראציע פאר אונז א
גליק געווען: צוליב איהר זיינען געשא-
פען געווארען די נייע יודישע ריזיגע
צענטערען אין גאר דער וועלט. אין די
פעראייניגטע שטאטען, אין ארגענטינא,
אין ארץ ישראל, אין דרום-אפריקא,
אין קאנאדע. נישט סתם הויפענס יודען,
נאר גוט-ארגאניזירטע גרויסע און גע-
זונטע טיילען פון אונזער פאלקס-קערפער
עס איז געקומען א נייע צייט אין יודישען
געזעלשאפטליכען און גייסטיגען לעבען.
עס זיינען געבוירען געווארען די יסודות
פון נייע יודישע נאציאנאלע בעוועגונ-
גען.

פאר יענע צייטען, פאר דעם אנהויב
פון יענעם אפיציעלען רוסישען אנטי-
סעמיטיזם, איז פונדעסטוועגען בארא-
מעריסטיש, ווי שטעהענדיג אין פארזיכ-
טיג מען איז צוגעטרעטען צו דער פאָג-
ראם-ארבייט. עס איז דער געניאַער ניסח
וועגען פערפאלגען אלערליי גוואלדטא-
טען איבער דער פערזאן און פערמעגען
פון יודען:

„10 מאי 1882. לויט'ן דעקרעט פון
זיין קייזערליכער מאיעסטעט האט דער
רעגירענדער סענאט אויסגעהערט דעם
בעשלוס פון ראט פון די מיניסטארען,
וועמען מען האט, צוליב די ענטשטאנע-
נע אומרוהען, וועלכע זיינען בעגלייט
געווארען מיט גוואלד-טאטען געגען דער
יודישער בעפעלקערונג. אלערהעכסט
בעפוילען צו מאכען אלעמען בעקאנט,
אז די רעגירונג האט זיך בעשלאסען צו
פערפאלגען אלערליי גוואלדטאטען איבער
דער פערזאן און פערמעגען פון די
יודען, אלס אזוינע, וואס געפינען זיך
אונטער'ן שוץ פון די אלגעמיינע גע-
זעצען צוזאמען מיט אלע אנדערע אונ-
טערטאנען פון זיין מאיעסטעט..."

מען האט זיך פרובירט שטעלען...

אין דער רעגירונגס-צייט פון ניקאלאי
דעם צווייטען האט מען זיך מיט אנ'אנ-
דער לשון בענוצט, רוהיגענדיג וועגען יו-
דען. מען האט פערלוירען דעם קאפ. און
באלד אונגעפער פערלוירען צוזאמען
מיט דעם קאפ אויך די קרוין מיט דער
דינאסטיע.

ברוך דיין אמת!

וול. גראסמאן.

גאריבאלדי, דער נאציא-נאלער העלד פון איטאליען

היינט, דעם 2-טען יוני ווערט 50 יאהר, זייט ס'איז געשטארבען דער גרויסער נאצ. העלד פון איטאליען, גאריבאלדי

19 יודישע זעלנער בעשולדיגט אין פיהרען קאם. פראפאגאנדע. ווערן בעפרייט דורך מיליטערישע געריכט

סאלאניקי (יטא) פאר'ן סאלאני-קער מיליטערישען געריכט זיינען די טעג געשטאנען 19 יודישע זעלנער, וואס דער בעשולדיגונגס-אקט האט זיי פאר-געווארפען, אז זיי זיינען געווען פער-מישט אין פיהרען קאמוניסטישע פרא-פאגאנדע. לויט דעם איינשטימיגען גע-נומענעם אורטייל פון מיליטערישען טרי-בונאל זיינען אלע אנגעקלאגטע בעפרייט געווארען פון שולד און שטראף.

ערקלערונג פון הויך-קאמיסאר וועגען פרעסע-בעריכט

ירושלים (יטא) אין א בריף צום בירגערמייסטער פון עזה האט דער הויך-קאמיסאר ארטור וואוקאפ מיטגעטיילט, אז די פראגע וועגען שאפען א לאנדווירט-שאפטליכע באנק אין א"י שטעהט אין צו-זאמענהאנג מיט דעם לאנד-ענטוויקלונגס-פלאן, וואס דער בעריכט איבער איהם פון ה' לואיס פרענטש ווערט איצט בע-טראכט דורך די ענטשפרעכענדע ארגא-נען. די דאזיגע מיטטיילונג איז ענט-האלטען אין א בריף פון הויך-קאמיסאר צום בירגערמייסטער פון עזה, וועלכער האט בעת סער ארטור וואוקאפ'ס בעזוך אין עזה פארגעשטעלט איהם א ריי דע-זידעראטען פון דער בעפעלקערונג אין צוזאנג. אויך רעם רעגירערעאט וועגען שאפען אין א"י א באנק פאר לאנדווירט-שאפט.

„זאל היטלער קומען צו דער מאכט!"

די פויליש-דייטשע בעציהונגען זיינען אזוי פערשארפט, אז ערגער קען שוין נישט זיין. — אפקלאנגען פון דער פוילישער פרעסע.

די גאנצע פוילישע פרעסע ווידמעט איהרע לייט-ארטיקלען די לעצטע פא-ליטישע געשעהענישען אין דייטשלאנד. די „גאזעטא פאלסקא" בעטיטעלט איהר ארטיקעל מ'ט'ן קעפעל: „אויפ'ן מערב אהן ענדערונג".

„עס איז נישט קיין גרויסער אונ-טערשיד — שרייבט דער אפיציאז פון דער סאנאציע — צי ביים מלוכה-רודער אין בערלין וועט בלייבען ה' ברינינג, צי אויפ'ן דאזיגען רודער וועט ארויפלייגען די האנד איינער פון היטלער לאגער. דער רעוואנזש-פסיכאז אין דייטשלאנד, דער פסיכאז צו האבען די העגעמאניע איבער אייראפא, איז דער איינציגער שליסעל צו פערשטעהען דאס, וואס עס קומט איצט פאר אין דייטשלאנד.

שטרעזעמאן און לעצטענס ברינינג האבען געדינט אלס שלייער, וואס האבען פערהוילען פאר פאריז, לאנדאן און ניו-יארק די אמת'ע צילען פון דייטשלאנד. דער דאזיגער שלייער האט דערגרייכט זיין ציל אין די דערמאנטע שטעט. מ'האט לײדער ביז-איצט נישט בעמערקט אין מערב-אייראפא, אז ווארשא איז דער בעסטער זאך-קענער אין די ענינים, וואס זיינען נוגע בערלין און מאסקווא. וואס עס וועט איצט געשעהען אין דייטשלאנד איז פאר פוילען גלייכגילטיג, מחמת דא ווייס מען שוין פון לאנג אז אלע דייטשען שטרעבען צו א רעוואנזש-מלחמה. ס'האנדעלט זיך נאר צו דער רעגירונג-קריזיס אין דייטשלאנד וועט ענדליך עפענען די אויגען פון פאריז און לאנדאן, צי וועלען ענדליך אנהוי-בען זעהן די פאקטישע זאכלאגע פון דאזיגען שטאנדפונקט אויס. וואלט גע-ווען אמבעסטען, אז בראש פון דער רעגירונג אין בערלין זאל שטעהן — אדאלף היטלער".

אויך דער „אילוסטראוואני קוריער" איז באמת צופרידען פון דער דימיסיע פון ברינינגס-קאבינעט, מחמת איצט וועט די וועלט דערזעהען דאס אמת'ע פנים פון דייטשלאנד. וואס שייך די בעציהונגען מיט פוילען „קען די פוי-לישע עפענטליכע מיינונג זיין פול-שטענדיג רוהיג, מחמת די דייטש-פוילישע בעציהונגען זיינען אין איצ-טיגען מאמענט אזוי פערשארפט, אז א ווייטערדיגע פערשארפונג איז אויס-געשלאסען".

בנוגע די סיבות פון דער דימיסיע פון ברינינגס-קאבינעט, מיינט די צייטונג, אז דאס איז א רעזולטאט דער-פון, וואס דער פארלאמענטאריזם אין דייטשלאנד איז אין די לעצטע צוויי יאהר א פיקציע. ברינינג האט זיך גע-שטיצט אויסשליסליך אויפן צוטרוי פון הינדענבורג'ן. דער פארלאמענט האט איהם נאר גענוצט אויף אזויפיל, אז דער אונצוטרוי-וואטום זאל אפגעווארפען ווערען. די פ. צ. האבען דאך נישט געשטיצט ברינינג'ן נאר זיי האבען איהם געשטיצט געגען די אנפא-לען פון די היטלעריסטען און קאמו-ניסטען. האלטענדיג זיך בלויז אויף הינדענבורג'ן האט ברינינג, וועלכער האט לעצטענס פערלוירען דעם פרעזי-דענט'ס צוטרוי צוליב די איבעריגעס פון די גענעראלען און יונקערס, גע-מוזט דימיסיאנירען. דערביי ווייזט אן די צייטונג, אז צווישען די היטלעריס-טען און די גענעראלען זיינען גרויסע חלוקי-דעות בנוגע די וואהלען צום רייכסטאג. די גענעראלען זיינען געגען נייע וואהלען, בעת די היטלעריסטען ווילען שוין וואהלען, זייענדיג איבער-צייגט, אז זיי וועלען איצט בעקומען אנ'אבסאלוטע מעהרהייט.

די „גאזעטא ווארשאיוסקא", וועלכע איז אקוראט ווי די אויבען-דערמאהנטע צייטונגען פיל מיט שמחה, וואס אין דייטשלאנד קומט א ווענדונג אויף רעכטס שרייבט אזוי וועגען דער רע-גירונגס-ענדערונג אין בערלין: „דאס קומען פון די רעכטע צו דער מאכט קען אנגעהויבען ווערען אלס נצחון פון דער קריגס-פארטיי. די דאזיגע לייט זיינען איבערצייגט, אז נאר אויפ'ן חשבון פון גוואלט קען מען פערווירקלי-כען דייטשלאנדס פאסטולאטען אויפ'ן מזרח. פון דער צווייטער זייט אבער וועט גראד א רעכטע רעגירונג אין דייטשלאנד געבען א גרעסערע גאראַנ-טיע. אז מ'וועלען נישט פארקומען קיין געשעהענישען וואס זאלען קומען אונ-ערווארטעט.

דער „ראבאטניק" שטעלט זיך אפ אויף דער פראוואקאטארישער רעזא-לוציע פון דייטשען רייכסטאג וועגען דער בלוטשטער געפאהר, וואס דראהט דאנציג מצד פוילען. די „דאזיגע רעזא-לוציע בעווייזט ווי שטארק ס'זיינען די אנטי-פוילישע שטימונגען ביי די דיי-טשע בירגערליכע פארטייען. דאס ווי-סען אויסגעצייכנט די היטלעריסטען און זיי רייטען גאנץ געשמאק אויפ'ן פוילישען פערדל.

נאר די פעראייניגטע כחות פון איי-ראפעאישען סאציאליזם, פיהרט אויס דער „ראבאט-יק". קענען זיך ענטקע-גענשטעלען די געפאהר און הפצה פון די היטלעריסטען".

ראדיא כאפט ארונטער קלאנגען פון הימעל

די מוזיק פון פלאנעטען איז געגעבען געווארען דורך די ראדיא-אוידיציעס

עס איז געווען אמאל א צייט, ווען מענשען האבען געגלויבט, אז דער וועלט-רוים, אדער אוניווערז, איז פול מיט קלאנגען, מיט מוזיקאלישע טע-נער. געריפען האט מען עס „די מו-זיק פון די ספערען".

דער בעגרינדער פון אט דער „טע-אריע" איז געווען דער גריכישער דענקער און מאטעמאטיקער פיטאגא-ראס, וועלכער האט געלעבט מיט א פינף הונדערט יאהר פאר דער קריסט-ליכער צייט-רעכענונג. ער האט גע-לערנט, אז דער גאנצער אוניווערז בעשטעהט פון צוויי קרישטאלענע ספערען. און א ספער איז א מין באַ-לעם, אדער גאלוב, נאר א לעהדיגער. בעשטעהט, הייסט עס, דער אוניווערז פון צוויי ספערען אזעלכע, יעדער פון איז געמאכט פון דורכזיכטיגען קריש-טאל. אין איינעם פון זיי, אין דעם גרעסערען, הענגען אראפ די שטערן; און אין צווייטען פון זיי, אין קלע-נערן, הענגען אראפ די זון, די לבנה, די ערד און די איבעריגע פלאנעטען ביידע קרישטאלענע ספערען האלטען זיך שטענדיג אין דרעהען. און דרע-הענדיג רייבען זיי זיך איינער דעם צווייטען, און שאפען דערביי א מוזי-קאלישען קלאנג. און עס זיינען פער-האן, זאגט ער, אזעלכע עמפינדליכע מענשען, וואס קענען הערען אט די „מוזיק פון די ספערען".

אט די טעאריע האט זיך געהאלטען די גאנצע צייט פון אלטערטום און פון מיטעלאלטער, און אַזש ביז קעפ-לער'ן און אפילו א לאנגע צייט נאך קעפלער'ן.

דער דאזיגער קעפלער, איינער פון די זיילען פון דער אסטראנאמיע, האט די טעאריע פון דער „מוזיק פון די ספערן" נאך פערשטארקט. ער האט אפילו אנגעשריבען די נאטען צו דער „מוזיק פון די ספער'ן". ער האט נאך מיט'ן גראבען פינגער אויסגעטייטש, אז עס איז קיין וואונדער נישט, וואס אויף דער ערד הערשען הונגער, נויט און עלענד: דאס איז א דירעקטער רעזולטאט פון דער זעלבער „מוזיק פון די ספערען".

די זיבען נאטען פון דער מוזיק, ווי בעוואוסט, רופען זיך: דא, רע, מי, פא, סאל, לא, סי, האט קעפלער גע-לערנט, אז יעדער שטערן און יעדער פלאנעט האט זיך זיין מוזיקאלישען קלאנג. די צוויי מוזיקאלישע טענער פון דער ערד זיינען: „מי" און „פא". אין ווייטער האט ער געלערנט, אז „מי" איז די ערשטע זילבע פון לא-טיינישען ווארט „מיזעריא", און דאס בעדייט אומגליק: און „פא" איז די ערשטע זילבע פון „פאמעס", און דאס בעדייט הונגער. זיינען די צוויי מוזי-קאלישע נאטען פון דער „מוזיק פון דער ערד" דער סימבאל, אדער אפ-קלאנג פון אומגליק און הונגער, וואס הערשען אויף דער ערד.

אזוי האט געלערנט דער בעריהמ-טער קעפלער, וועלכער האט געלעבט מיט דריי הונדערט יאהר צוריק, שוין נאך קאפערניק'ן.

זיינען פעראיבער הונדערטער יאה-רען, און ערשט איצט האבען צוויי געלעהרענטע פארשער ארויסגעצויגען די „מוזיק פון די ספערען", און מען האט אט די קלאנגען געקענט הע-רען.

די צוויי פארשער זיינען: דר. ע. ע. פרי און פראפעסאר אלבערט שפעארד. און דורכגעפיהרט געווארען איז דער עקספערימענט אין דער לאבאראטאריע פון נוי-יארקער אוניווערזיטעט. די געלעהרענטע האבען אוועקגעשטעלט א ראדיא-מאשין און אנגעשטעלט א קליינעם טעלעסקאפ אויף דעם פלאנעט „ווענוס". דאס ליכט פון דעם פלאנעט איז דורכגע-גאנגען דורך דעם טעלעסקאפ און זיך קאנצענטרירט אויף א פאטא-עלעקטרי-שער צעל, וואס האט זיך געפונען אין א בעזונדער אפאראט. די קאנצענ-טרירטע ליכט פון פלאנעט „ווענוס" איז געפאלען אויף דער צעל און דארט געענדערט דעם עלעקטרישען שטראם אויף אזא אופן, אז עס האבען זיך געשאפען קלאנגען. אט די קלאנ-גען זיינען דערנאך פערשפרייט געווא-רען דורך דער ראדיא-סטאציעס, וואס זיינען מיט איהר פערבונדען. און ווער עס האט אין יענעם מאמענט געהאל-טען זיין ראדיא אפען, האט געהערט דעם קלאנג, וואס איז געקומען פון פלאנעט „ווענוס". עס איז געווען א מין „מוזיק פון די ספערן", אבער אויף א מאדערנעם אופן.

מען דארף אבער נישט מאכען קיין טעות: וואס מען האט געהערט דורך ראדיא, זיינען נישט געווען קלאנגען, ראס זיינען געקומען פון פלאנעט, נאר די זפגעשפיגעלטע ליכט פון פלאנעט זיינען פערוואנדעלט געווארען אין קלאנגען, ווי מען קען פערוואנדלען אין קלאנגען יעדער אנדער ליכט. עס איז געווען אנ'אינטערעסאנטער פיזי-שער עקספערימענט, און מיט אסטרא-נאמיע האט עס זעהר ווייניג וואס צו טון.

ל. בארארוין.

אויף 10000 יוד. וועהלער 80 וואהל-ליסטעס

פראג: (יטא) אויפ'ן 11 יוני זיינען בעשטימט געווארען וואהלען צום שטאט-ראט אין מונקאטש, וואו די יודישע בע-פעלקערונג מאכט אויס אנ ערך 50 פראצ. פון 20 טויזענד איינוואוינער. צו די וואהלען זיינען ביז איצט איינגעשטעלט געווארען 80 יודישע וואהל-ליסטעס.

שמוגלערס פון שפייז אין סאוויעט-רוסלאנד

אין א באהן-וואגאן מיט שפייז-שמוגלער'ס. — ווי אזוי מען היט זיך אויס פון „געפעאו"-אגענט, וואס קוקט מיט טויזענט אויגען. — קאלאשען און ברויט

(פון מיין רייזע איבער רוסלאנד) — פון ב. סמאליאר

דער צוג האט זיך דערנעהנטערט צו ...עס. מיטאמאל האבען פון די וואגא-... גענומען פליהען פעקלעך, רענצ-...ך, קוישען, זעק, טארבעס, קרענץ ... ציבעלעס.

— וואס איז עס פאר א האנדעל?

— דאס זיינען די „מעשאטשניקעס", ... שמוגלער'ס פון שפייז... — האט ... מיר געגעבען צו פערשטעהען.

... „מעשאטשניקעס" — די שמוג-...'ס פון שפייז-פראדוקטען — זיינען ...ל, אין די הונגער-יאהרען פון אנ-...ג רעוואלוציע, געווען א שם-דבר ... סאוויעט-רוסלאנד. זיי זיינען גע-... אזא מכה, פונקט ווי די ווארלא-... קינדער, די „בעזפריזארנע". הונ-...טער מיילען פלעגען זיי פאהרען ... דער באהן צו קריגען ברויט און ... שפעטער איבערפערקויפען אין די ...נריגע געגענדען פאר פאנטאסטי-... פרייזען.

... „געפעאו" אויף די באהנען און ... מיליצע אין די שטעט האט די דא-... „מעשאטשניקעס" סוף-כל-סוף מיט ... צייט אויסגעוואָרצעלט, מען האט ... קאנפיסקירט זייערע פראדוקטען. מען ... זיי ארעסטירען פאר שפעקו-...יע און אונלעגאלען האנדעל. מען ... זיי אויסגעראטען, וואו נאר מען ... זיי געכאפט.

...יצט אבער האבען די דאזיגע „מע-...שניקעס" זיך ווידער א יאווע גע-... איצט פערפלייצען זיי ווידער די ...נען מיט זייערע קוישען און זעק. ...ינדערס אויף אוקראינא. און דער ... אין יענע פלעצער, וואו עס איז ...אנגעל אין ברויט.

— אבער פארוואס דארפען זיי ווארי-... זייער זעק דורכ'ן פענסטער, איי-... דער צוג האט זיך נאך אפגעשטע-...לט? — איז מיר געווען נישט איינ-...צען קלאר.

— דאס איז דאס בעסטע און דאס ...פטע, וואס זיי קענען טון, — האט ... איינער פון די פאסאזשירען אויס-געקלערט, — זיי קאנען מיט די זעק און מיט די אנגעפאקטע קוישען זיך נישט ווייזען אויפ'ן וואקזאל. זיי קא-נען נישט און זיי וואגען נישט. די „געפעאו" פונ'ם וואקזאל וואלט זיי גלייך ארעסטירט.

— אבער וואס ווערט מיט די קוי-שען און זעק, וועלכע זיי ווארפען ארויס?

— א, — האט מיין פאסאזשיר גע-שמייכעלט, — וועגען דעם דארפט איהר זיך נישט זארגען. עס שטעהען אונ-טערוועגס שוין זייערע מענשען און ווארטען אויף די דאזיגע קוישען.

— און וואס, א שטייגער, פיהרען איצט די „מעשאטשניקעס" אין אזא שטאט, ווי אדעס? — איז מיר געווען אינטערעסאנט צו וויסען.

— וואס פיהרען זיי דען נישט? — האט מיין אויפקלערער געלאכט פון מיין נאאיווער פראגע. — אלעס איז איצט אין אדעס סחורה. ברויט איז ברויט, צוקער איז צוקער, פלייש איז פלייש, קאלאשען איז קאלאשען. אפילו ציבעלעס איז אויך א גוטע סחורה, דער עיקר אבער איז ברויט.

— און לוינט זיך עס זיי דען צו מאכען אזא לאנגע רייזע פון אנדערט-האלבען אדער צוויי מעת-לעת און צו זיין איינגעשטעלט בלויז צוליב די פאר פוד ברויט, וואס זיי קאנען ארי-בערשמוגלען פון מאסקווא?

— וועגען לוינען, — שמייכעלט מיין פאסאזשיר, — דארפט איהר זיך אויך נישט זארגען. — עס לוינט זיך שוין גראד זעהר גוט. א פונט ברויט אין מאסקווא אויפ'ן פרייען מארק, אהן א ברויט-קארטעל, קאסט פערציג קאפי-קעס. פאר דעמזעלבען פונט ברויט אין אדעס קריגט מען דריי רובעל. רע-כענט אויס דעם אונטערשיד, ויעט איהר זעהן. א „מעשאטשניק", וואס ברענגט קיין אדעס פיר זעק ברויט (פיר הונ-דערט פונט) פעדינט אויף די דאזיגע פיר הונדערט פונט ברויט איבער טוי-זענד רובעל ריינעם ריוח. נו. און וועל-כער „מעשאטשניק" פיהרט עס מיט זיך בלויז פיר זעק און בלויז ברויט?..

— אבער די מיליציע? — קאן איך נישט פערשטעהען — פארוואס קאן מען נישט אוועקשטעלען עטליכע מי-ליציאנערען א פאר ווייארסט אונטער-וועגנס, איידער דער צוג דערגרייכט די באהן-סטאציע? זיי וואלטען דאך נעקאנט די דאזיגע פליהנדיגע זעק און קוישען פערהאלטען.

— מיט דער צייט וועט מען מסתמא פאלען אויף דעם דאזיגען שכל, — בערוהיגט מיך מיין מיטפאהרער, — דערווייל אבער איז נאך די מיליציע אויף אזא פלאן נישט געקומען. דער-ווייל זיינען די „מעשאטשניקעס" קלי-גער פון דער מיליציע. זיי ארבייטען געשיקט און פלינק. זיי גיבען זיך דער-ווייל אנ'עצה נישט בלויז מיט דער מיליציע, נאר אפילו מיט דער „גע-פעאו"..

* * *

די „מעשאטשניקעס" — די שפייז-שמוגלער אין סאוויעט-רוסלאנד — זע-נען ווי די מייז אויף א זינקענדיגער שיף. זיי זיינען די ערשטע צו דער-שמעקען א שפייז-קריזיס; צו דערשמע-קען און סאקע איהם אויסצוניצען.

פאהרען אין איין וואגאן מיט „מע-שאטשניקעס" איז פונקט, ווי זיין אויף א בערזע. איהר דערוויסט זיך פון זיי, וואו וואסערע ארטיקלען מ'קריגט.

— אין קאמענעץ-פאדאלסק, — דער-צעהלט איינער, — קאן מען נאך איצט קריגען ברויט פאר א רובעל א פונט. עס איז טאמע ביי דער גרעניץ, לאזט מען נאך דארט פריי האנדלען און פערדינען.

— שעפעטאווקע, — גיט א דריטער צו פערשטעהן, — איז נישט קיין פלאץ צו קויפען ברויט. צופיל פויער'-ישע דערפער ליגען ארום. די פויערים קומען אין שטאט אריין, מאכען זיי א יקרות.

— ביי אונז, אין אומאן, — דער-צעהלט איינער, — האט מען לעצטע וואך ביי איינעם צוגענומען אויפ'ן וואקזאל דריי זעק מיט פראדוקטען. פשוט געהייסען איהם עפענען די זעק.

— נישט ביי אונז! — בעריהמט זיך א צווייטער, — מ'דארף וויסען, ווי אזוי ארויסצוציהען פון צוג. מ'דארף קענען די קונץ פון ארויסטראגען די קוישען.

ער זיצט און דערצעהלט די הינטער-קוליסען טאקטיק פון דורכשמוגלען דורך דער „געפעאו" זעק מיט פראדוק-טען, און אלע הערען זיך שטילערהייט צו צו זיינע ווערטער. אלע לערנען פון איהם א לעקציע אין שמוגלעריי אפען און מיט גרויס אינטערעס.

— נישטא דא אין וואגאן קיין „קו-קער"? — גיט ער זיך מיטאמאל א כאפ אינמיטען זיין געשפרעך, מיינענ-דיג איינעם פון „געפעאו".

אלע קוקען זיך ארום אין קופע פון אלע זייטען. דער עולם זעהט אויס צו זיין אנ'איינגענער, א היימישער — אלע מיט זעק און מ'ט קוישען.

— און יענער, דער אויבערשטער? — פרעגט ער נאכאמאל איבער, אנווייזענ-דיג אויף מיר אויף דער אויבערשטער באנק.

— יענער איז א דייטש, פערשטעהט קיין איין ווארט רוסיש נישט, — בערו-היגען איהם די פאסאזשירען, וואס פאהרען מיט מיר נאך פון קיעוו אן;

— אויב אזוי, איז גוט!..

דער שמועס וועגען די סודות, די אזוי אפצונארען די „געפעאו", ווערט פארטגעזעצט מיט פולער אפענהער-ציגקייט..

— 8 —

טאָג-כראָניק

פון שטאָט-ראַט
ד"ר וויעלינסקי זאָל אויסגע-שלאָגן ווערן פון שטאָט-ראַט

היינט קומט פאָר אַ זיצונג פון שטאָט-ראַט. אויף דער טאָג-אָרדנונג געפינט זיך אויך אַ פּונקט וועגען אויסשליסען דעם וויצע-פּרעזידענט ד"ר וויעלינסקי אַלס מיטגליד פון שטאָט-ראַט.

דעם ראַזינגען פאָרשלאַג האָבען אונ-טערגעשריבען אַלע סאָציאַליסטישע פראַקציעס און ער קאָן דורכגעהן מיט 2 דריטעל שטימען פון אַלע ראַטמענער. די היינטיגע זיצונג זאָגט דעריבער צו צו זיין אינטערעסאַנט.

קאָאָפּעראַטיווען-טאָג דעם 5-טען יוני

לויט'ן בעשלוס פון די פערגאַנגענע יאָהרען, אָרגאַניזירען אויך היי-יאָהר די קאָאָפּעראַטיוון - פערבאַנדען דעם 5 יוני אַ קאָאָפּעראַטיווען-טאָג, וואָס איז געווידמעט דער פּראָפּאַגאַנדע פון דער קאָאָ-פּעראַטיווער אידעע און בעוועגונג.

די קאָאָפּעראַטיווען-סעקציע פון פּוי-לישען לעהרער-פערבאַנד וועט שבת דעם 4. געבען אַ ראַדיאָ-שמועס פאַר דער שול-יוגענד וועגען קאָאָפּעראַציע. לויט אַ פעראָרדנונג פון אונטערריכטס-מיניסטעריום, מוזען אַלע שול-לייטער זאָרגען דערפאַר, אַז די שילער זאָלען זיך צוהערען צום ראַדיאָ-שמועס.

גאָבאַ-דירעקטאָרען און די אַפּטייקען

היינט בייניאַכט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּטייקען: י. קאָפּראָווסקי (נאָוואָמיעיס-קאַ 15), ס. טראַיקאָווסקאַ (בזשעזשינער 56), מ. ראָזענבלום (שרודמיעיסקאַ 21), מ. בארטאָשעווסקי (פּעטריקאָווער 95), י. קליפּטאַ (קאָנטנאַ 54), ל. משיטשכי (ראָקיטשינער 53).

רעוואָלווער-שאָסען אין „פּיקאַדילי"

יונגער אינזשעניער שיסט אויף אַ קעלנער צוליב אַן אַלטען סכסוך

שווער-פערוואונדעטער קעלנער אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל

(§) נעכטען ביינאַכט איז אין רעסטאָ-ראַן „פּיקאַדילי" אויף זאַוואַדזקאַ 1 פאָרגעקומען אַן אַוואַנטורע, וואָס האָט זיך געענדיגט זעהר טראַגיש ענדיגען.

אַרום האַלב 2 איז אַריין אין רעסטאָ-ראַן דער 26-יעהריגער אינזשינער-בע-מיק אַנטאָני וואָלקאָווסקי פון נייע טאַר-גאָווע 9. וואָלקאָווסקי איז געקומען מיט עטליכע קאָלעגען און פערנומען אַ טישעל באַלד איז צוגעגאַנגען צו איהם דער קעלנער ערמונד זאַליץ (27 יאָהר אַלט) פון אַלעע 1 מאַי 11.

אינזש. וואָלקאָווסקי האָט געפרעגט דעם קעלנער, צי ער האָט בשעתו גע-אַרבייט אין „מולען רוזש". דער קעלנער האָט געענטפערט: יאָ.

דאַן האָט אינזש. וואָלקאָווסקי, נישט אַרויסנעמענדיג די האַנד פון טאַש, אַ ציה געטאָן ביים צינגעל פון רעוואָלווער און אויסגעשאָסען. די קויל האָט געטראָ-פען דעם קעלנער אין דער לינקער האַנד, דאַן איז זי אַריין אין פּילאַר, וואָס האַלט אונטער דעם באַלקאָן און פון דאָרט איז די קויל צוריק אָפּגע-שפּרונגען. זאַלצ'ן אין באַק אַריין. מען האָט תיכף אַרויסגערופען פּאָגאָטאָוויע און פּאָליציי. דעם פערוואונדעטען קעל-נער האָט מען אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

וואָס איז געווען די סבה פון דעם פאָרפאַל, איז לעת עתה נישט עוואוסט, מען נעמט אָן, אַז דער קעלנער מיז אַמאָל האָבען געהאַט אַ צוזאַמענשטויס מיט'ן אינזשינער, בעת ער האָט נאָך געאַרבייט אין „מולען רוזש".

אינזש. וואָלקאָווסקי'ס חברים האָבען נאָכ'ן שאָס איהם צוגענומען דעם רע-וואָלווער.

אינזש. וואָלקאָווסקי איז בעת'ן שי-סען געווען אין אַ פולשטענדיגען ניכטערן צושטאַנד. ער איז געקומען אין „פּיקאַ-דילי" עסען מיטאָג.

אינזש. וו. איז דורך פּאָליציי פער-האַלטען געוואָרען.

שקצים בעפאַלען יודען
אויף וואָלטשאַנסקע-גאַס

דורכגעהענדיג אויף רוג זיעלאָנאַ און וואָלטשאַנסקאַ איז דער זדונסקאַ וואָליער יוד מרדכי גאָלדבערג בעפאַ-לען געוואָרען פון אַ מחנה שקצים, וואָס האָבען איהם דערלאַנגט עטליכע זעץ מיט שטעקענס איבערן קאָפּ. אויף די געשרייען פון בעפאַלענעם איז קיין הילף נישט אָנגעקומען, ווייל אין יע-נעם פּונקט שטעהט איבערהויפּט נישט קיין פּאָליציאַנט.

עס איז כדאי צו בעמערקען, אַז אויף יענעם אָרט קומען אָפט פאָר אָנפאַלען אויף יודען און כמעט יעדען אָוועגד ווערט אַ אַנדערער יוד דער קרבן פון די ווילדע שטיק פון די דאָרטיגע שקצים.

אַ פעראיין פון לאָדזער יוד. אַקאַדעמיקער געשאַפען אין פּראָג

פון פּראָג ווערט אונז געמעלדעט, אַז דאָרט איז געגרינדעט געוואָרען אַ פעראיין פון יודישע אַקאַדעמיקער פון לאָדז. דער ציל פון פעראיין, איז זעלבסט-הילף. עס האַנדעלט זיך וועגען די אוני-פערמעגליכע סטודענטען, וועלכע האָ-בען צוליב'ן אַלגעמיינעם קריזיס פער-לוירען די מעגליכקייט ווייטער צו שטודירען. דער ניי געגרינדעטער פער-איין וויל זיי העלפען. אין קאָמיטעט זענען אַריין: ש. גאַלעווסקי—פּרעזעס, פּרל. ג' [illegible]מאַן (וויצע-פּרעזעס), [illegible]אַגאַזשינסקי, ווישליצקי [illegible] ש. דער קאָ-מיטעט איז באַלד [illegible] צו אַנ-אינטענסיווער אַרבייט, בעת די פעריען וועט דער פעראיין ענטוויקלען אין לאָדז אַ פערצווייגטע טעטיגקייט.

ספּרינגען אַראָפּ פון 2-טען שטאָק
זיך צו ראַטעווען פון שכור'ן מאַנ'ס הענט

(§) וולאַדיסלאַוו באַראַנזשעק איז נעכטען אַריינגעקומען צו זיך אין שטוב אויף שעראַקאָווסקאַ 6 בעטרונקענערהייט פון קאָפּ ביז פיס און האָט זיך תיכף גענומען צו דער מלאכה: קאַטעווען דאָס ווייב.

וועלענדיג זיך ראַטעווען פון דעם שכור'ס הענט, וואָס האָט אין איהר אַריינגעשלאָגען ווי אין אַ קרויט, איז די אונגליקליכע 23-יעהריגע פרוי אַראָפּגע-שפּרונגען פון פענסטער פון 2. שטאָק, פאַלענדיג אויפ'ן דאַך פון אַ קעמערל.

אין אַ שווערען צושטאַנד, מיט וואוני-דען אויפ'ן קאָפּ און גאַנצען קערפּער איז די אומגליקליכע אָפּגעפיהרט געוואָ-רען אין שפּיטאָל.

געגען מערדערישען מאַן האָט פּאָליי-ציי צוזאַמענגעשטעלט אַ פּראָטאָקאָל.

אויסגעלעדיגט אַ וואוינונג פון אַ רעטניק

דער שאָדען בעטרעפט 15 טויזענד זל.

(§) מיט עטליכע טעג צוריק איז יעקב מערקעלמאַן פון זאַוואַדזקאַ 5 אַרויסגעפאָהרען מיט דער פאַמיליע אויף אַ זומער-וואוינונג קיין וואָשניאָוואַ-גורא. פאַר'ן אַרויספאָהרען האָט ער גאַנץ גוט פערזיכערט די וואוינונג און פערזיגעלט די טיר.

קומענדיג נעכטען פון זומער-וואוינונג אין שטאָט, האָט ער דערזעהן, אַז דאָס שלאָס איז אַראָפּגעריסען און די שטוב איז איבערגעקעהרט. די גאַנצע וועש, מבושים און געשיר און ווערט-זאַכען זע-נען פערשוואונדען מיט די גנבים. דער שאָדען פון דער גנבה בעטרעפט 15 טויזענד זל.

זיך געראַטעוועט פון דעם פייער אויף דער שיף
און אומגעקומען אין אַ לופט-קאַטאַסטראָפע

נאָך איינגע טעג פון זוכענישען איז האָפענונגען איז בעוואוסט געוואָרען, אַז די צוויי פּאַסאַזשירען פון דער שיף „זשאָרזש פיליפּאַר" לאַנגווילאַר און זיין פרוי, וואָס זענען געראַטעוועט געוואָרען פון פייער ביי דער שרעק-ליכער קאַטאַסטראָפע אויפ'ן ים, זע-נען אומגעקומען נישט ווייט פון רוים. די [illegible] פון דער שיף-קאַטאַ-סטראָפע [illegible] מיט'ן בעקאַנ-טען פליהער גילעט קיין פראַנקרייך.

נישט ווייט פון רוים איז דער אַעראָ-פּלאַן צושעדיגט געוואָרען און אַלע פּאַסאַזשירען זענען אומגעקומען. זייע-רע קערפּער'ס זענען געפונען געוואָרען 100 קילאָמעטער ווייט פון רוים. עס זענען אומגעקומען 4 מענשען: דער פליהער גילעט מיט זיין מעכאַניקער מארא און די צוויי אומגליקליכע פּאַ-סאַזשירען.

פּאַבאַר פון יאָהרגאַנג 1[illegible]

היינט דאָנערשטאָג ד. 2. יוני דאַרפען זיך שטעלען פאַר דער קאָמיסיע נומ. 1 די, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 5 קאָמיסאַריאַט און זייערע נעמען הויבען זיך אָן מיט:

G.

פאַר דער קאָמיסיע נומער 2 — די וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 7 קאָ-מיסאַריאַט און זייערע נעמען הויבען זיך אָן מיט:

S. Sz. Sch.

פאַר דער קאָמיסיע נומער 3 (אַלעי-קאָשטשושקי 21) דאַרפען זיך שטעלען די פּאַבאָראָווע פון 1909 או[illegible] דער קאַטעגאָריע „ב", וואָס[illegible] אויפ'ן שטח פון 6. קאָמיסאַ[illegible] זייערע נעמען הויבען זיך [illegible] פון A ביז Z.

צו דער פּאַבאָר-קאָמיסיע [illegible] מיטברענגען אַ פּערזענליכען [illegible] אַ פּאַס אָדער אַן אַנדער דאָ[illegible] רעגיסטראַציע-צייגניש פון [illegible] און אַ שול און פאַר-צייגניש.

אויך די קאַטעגאָריע „ב" ברענגען אַ פּערזענליכען דאָק[illegible]

פּאַריזער קונסט-סאַלאָן „טילערי" לאַדענט איי[illegible] מאַלער מיטלער אויף די היי-יאָהריגע אויסשט[illegible]

די אויסשטעלונג פון מיטלער'ס בילדער אין לאָדז, איז אַראָפּ מיט אַ גרויסען ערפאָלג. שוין אין סאַמע לעצטען טאָג פון שליסען די אויסשטעלונג זענען הונדערטער מענשען געקומען הנאה האָבען פון זיינע ווערק.

מיטלער האָט, ווי בעוואוסט, געזאָלט איינאָרדנען אויסשטעלונגען אין אַ ריהע גרויסע שטעט פון פּוילען און קודם כל אין וואַרשאַ, לעמבערג און קראָקאָ.

אָבער אין סאַמע לעצטען מאָמענט איז דער פּלאַן צונישט געוואָרען, מחמת דער קינסטלער האָט בעקומען אַ איינלאַ-דונג פון גרויסען פּאַריזער קונסט-סאַ-לאָן „טילערי" דאָרט אויס[illegible] זיינע ווערק. אין דעזינגען סאַ[illegible] די זכיה אויסצושטעלען זיינע[illegible] נאָר מאַלער מיט אַ נאָמען [illegible] סוטין, מענקעס, שאַגאַל א. [illegible] שטעהט זיך, אַז מיטלער האָט [illegible] לאַדונג אָנגענומען און שוין אַ[illegible] זיינע בילדער אָוועקגעשיקט. די[illegible] געפינען זיך צייטווייליג אין די[illegible] גאַלעריע פון ה' הערשקאָפּף א[illegible] ריקאָווער 110. סך-הכל פערבל[illegible] לער אין לאָדז נאָך אַן ערך 2 וו[illegible] נאָכדעם פאָהרט ער אָפּ אויף [illegible] פון זיין אויסשטעלונג אין פּאַ[illegible]

מענשען האַלטען צופיל פון זיך און דערפ[illegible] ליידען זיי פון די דורכפאַלען אין לעבע[illegible]

די מעהרסטע מענשען האַלטען פון זיך צופיל, קוקען אויף זיך, ווי אויף מענשען, וואָס בעזיצען נישט קיין שום חסרון. און טאָמער אַפילו האָבען זיי שוין יאָ אַ חסרון, וואָס זיי אַליין ווייסען פון איהם, מאַכען זיי איהם צו קליינגעלד.

פערדאָן מענשען, וואָס רעדען פון זיך אַליין מיט גדולות. וואָס האָבען מעהר שכל און רעדען נישט און פוי-קען נישט וועגען זיך אַליין, זענען אפשר בעשיידען, אָדער שעמעוודיג, נאָר טיף אין האַרצען ביי זיך גלויבען זיי, אַז זיי זענען די בעסטע מענשען און די לייטישסטע אויף גאָט'ס ערד.

און אָט מיט דעם, וואָס מענשען שאַצען איבער זייער אייגענעם ווערט און דעם ווערט פון זייערע מעלות, טוען זיי זיך אַליין קיין גרויסע טובה נישט.

די מענשען, וואָס האַלטען צופיל פון זיך, זענען אין דער אייגענער לאַגע פון דעם יונגען גריכישען גאָט, וואָס ווען ער האָט צום ערשטען מאָל דערזעהן זיין אייגען געשטאַלט אין אַ טייכעל, האָט ער זיך אַזוי בעגייס-טערט פון זיין אייגענער שעהנקייט, אַז ער איז געוואָרען אַ וונדערזשע בע-שעפעניש און קיינעם קיין גוטס נישט געבראַכט.

מענשען, וואָס האַלטען פון זיך אַנ-עולם ומלואה, טוען נאָך אַמאָל אַ סך ערגערס: זיי נעמען אונטער אַזעלכע אַרבייטען, צו וועלכע זיי זענען כלל נישט פעהיג, און דערפאַר מוזען זיי דורכפאַלען מיט אַ קנאַק.

די געשיכטע איז פול מיט פּיקאַנטע ערצעהלונגען וועגען פרויען, וועלכע האָבען געהאַלטען, אַז זיי זענען די שעהנסטע אין דער וועלט און דורך דעם זענען זיי רואינירט געוואָרען; אָבער בלויז וועגען איין פו[illegible] מען, וועלכע האָט געוואוס[illegible] איז מיאוס און דורך דעם וואָרבען אַ נאָמען און א[illegible] גען — דאָס איז די פרוי[illegible] אַ צראַנצויזישע אַקטריסע, ו[illegible] זיך געלאָזט אַנאָנסירען [illegible] ווייט אַלס די מיוסטע פ[illegible] וועלט.

דער געוועזענער דייטש[illegible] ווילהעלם, איז אַזוי פערגל[illegible] זיין אייגענער גרויסקייט, אַ[illegible] זיך ערשט נישט לאַנג צוריק[illegible] אַז ווען ער זאָל איצט נאָך[illegible] בוירען ווערען, וואָלט ער[illegible] אייגענע, וואָס ער האָט אַ[illegible] זיין לעבען. ער קוקט נאָך[illegible] ריק אויף זיין לעבען מיט[illegible] רוגג אויף זיך אַליין.

און פּונקט ווי מענשען[illegible] בער זייערע מעלות. אַזוי[illegible] צען זיי זייערע חסרונות און[illegible] פון זייערע חברים. בעקע[illegible] פריינד.

און נישט נאָר שאַצען מ[illegible] בער זייערע מעלות. נאָר[illegible] זיי האָבען, אין ביי זיי די[illegible] און דאָס שענסטע אויף דער[illegible]

אַזעלכע מענשען וועלען[illegible] גען, אַז זייער ראַדיאָ איז[illegible] אַז זייער דאָקטאָר, צו זייער[illegible] איז דער פעהיגסטער, וואָ[illegible] אין שטאָט; זייער אויטאָמ[illegible] דער בעסטער און פיינסטער[illegible]

אמת טאַקי, אַז נישט אַלע[illegible] איבערשאַצונג אַ חסרון. [illegible] אַמאָל, אַז דאָס איז דוקא[illegible] מענשען גלויבען אין זיך. [illegible] פאַר'ן איבערשטען פונ'ם [illegible] העפען טוען גוטע זאַכען אין [illegible] צווישען זייערע מענשען: [illegible] זעלטען שאַדען זיי זיך אַליין.

טעאַטער און קונסט

די לעצטע טעג פון אַרטור שיק'ס אויסשטעלונג

נאָך געצעהלטע טעג בלייבט אָפען די בילדער-אויסשטעלונג פון בעריהמ-טען קינסטלער אַרטור שיק. ווער עס וויל בעזוכען די אינטערעסאַנטע אויס-שטעלונג, מוז זיך צואיילען און דאָס טון.

אַ רעציטאַציע אָווענד פון מרים אָרלעסקאַ

ווי מיר האָבען שוין געמאָלדען, וועט פרייטאָג 9 אָווענד פאָרקומען אַ גרוי-סער רעציטאַציע-אָווענד אין לאָקאַל פון שטאָט-ראַט, אויף וועלכען עס וועט אַרויסטרעטען די בעקאַנטע קינסטלע-רין פון דער „ווילנער טרופּע" מרים אָרלעסקאַ, ביים פּיאַנאָ-אַקאָמפּאַנימענט פון קאָמפּאָזיטאָר הענעך קאָהן.

אָרלעסקאַ וועט רעציטירען אַ רייהע פּערל פון דער יודישער ליטעראַטור.

דאָס פאָרוואָרט צום אָווענד וועט האָבען דיר. מאַזאַ.

קורס פאַר שול-דירעקטאָרים

פון 22 מאַי ביז'ן 12 יוני קומט פאָר אין שול-קוראַטאָריום פאַרן לאָדזער ראַ-יאָן אַ קורס פאַר שול-דירעקטאָרים, גע-ווידמעט דעם איינפלוס פון קערפּערלי-כע איבונגען אויפ'ן אָרגאַניזם פון דער יוגענד, ווי אויך אַ קולטורעלע היגיעניש-מעדיצינישע פּראָבלעמען. אין קורס בע-טייליגען זיך 50 שול-דירעקטאָרים. די לעקציעס קומען פאָר שבת און זונטאָג

אין דער נעץ פון אויסגעלאַסענקייט און פּראָוואָקאַציעס

(בלעטלעך פון טאָג-בוך פון אַ רוסישער הויף-דאַמע)

24

19-טער נאָוועמבער.

היינט האָט מען אין סאַלאָן געבראַכט ליינען דעם געהיימען ראַפּאָרט פון אַד-מיראַל משובגען פון סעוואַסטאָפּאָל צום פלאָט-מיניסטער. ער שרייבט אַזוי:

קיין סעוואַסטאָפּאָל זענען אָנגעקומען 6 טויזענד רעזערוויסטען, וועלכע מען האָט איינקוואַרטירט אין פּריוואַטע די-רות. אַזאַ זאַך איז נישט דערלאָזבאַר. סעוואַסטאָפּאָל איז די נעסט פון רעוואָ-לוציאָנערער פּראָפּאַגאַנדע און די רעזער-וויסטען דאַרפען באַלד אָפּגעשיקט ווערען צום פראָנט. איך פערשטעה נישט אַזאַ פעראָרדנונג, סיידען עמיצער האָט דאָס בכיון געטאָן צו פערשטאַרקען די רעוואָ-לוציאָנערע שטימונג. איך פערלאַנג דעריבער מען זאָל די רעזערוויסטען צונעמען פון ראַיאָן פון סעוואַסטאָפּאָלער פעסטונג און איבערפיהרען זיי אין אַן אַנדער שטאָט".

אין אָווענד איז ביי מיר געווען דעם צאַר'ס קאַמער-דינער ראַדציק. ער דער-צעהלט, אַז אין צאַר'ס פּאַלאַץ רעדן אַלע וועגען דעם, אַז דער פּרעמיער-מיניס-טער סוויאַטאָפּאָלק-מירסקי איז אַ פּאָלאַק און אַז דעריבער זוכט ער אַלץ צו מיר טובות פּאָליאַקען און יודען.

דער צאַר האָט ביים טיש זיך אויס-געדריקט, אַז עס איז אַ שאַד, וואָס פּלע-ווע איז דער'הרג'עט געוואָרען; ער וואָלט נישט אַזוי צולאָזען געמאַכט דעם עולם מיט דער רעוואָלוציאָנערער פּראָפּאַגאַנ-דע. דער צאַר טראַכט גאָרנישט וועגען געבען עפּיס אַ קאָנסטיטוציע — זאָגט ראַדציק.

7-טער דעצעמבער.

געהילף-יוסטיץ-מיניסטער משאַפּלין דערצעהלט אין סאַלאָן, אַז די טעג ראַרף פּובליקירט ווערען אַ רעגירונגס-קאָמוניקע, וואָס וועגען דעם, אַז קיין שום ליבעראַלע רעפאָרמען וועלען נישט זיין. משאַפּלין דערצעהלט, אַז דער צאַר זאָגט זיך אָפּ קאַטעגאָריש צו געבען פּאָליטישע הנחות.

„איך האָב אַזוי איבערגענומען דעם טראָן, מיט אַלע רעכט — זאָגט דער צאַר, און אַזוי וועל איך עס איבערגעבען מיין טראָהנפאָלגער, אַלע צאַרישע פּרע-ראָגאַטיוועס מוזען פערבלייבען אומבע-ריהרט.

געהילף אינערן-מיניסטער שטירמער האָט אָבער מורא, אַז נאָך אַזאַ רעגי-רונגס-קאָמוניקאַט קאָן זיך פערשטאַרקען אין לאַנד דער טעראָר, און די פּאָליציי איז נישט צוגעגרייט צו פערזיכערן די מלוכה-לייט געגען טעראָר-אַקטען.

אין פּאָליציי-דעפּאַרטאַמענט איז די טעג געשעהען אַ גרויסער סקאַנדאַל: מען האָט געכאַפּט דעם הויפּט-סעקרעטאַר פון דעפּאַרטאַמענט זובין און מאַ-מענט, ווען ער האָט בעקומען אַ ברי-לאַנטענע קאַליע אַ מתנה פאַר זיין געלוי-טע. דאָס האָט מען איהם געגעבען לאַ-באַר פאַר אַרויסבעקומען דאָקומענטען. ער איז בעזעטיגט געוואָרען פון זיין אַמט.

אין דער נאַכט פון 6-טען אויפ'ן 7-טען דעצעמבער האָבען אומבעקאַנטע פערזאָ-נען אויסגעהאַקט די שויבען אין פּאַלאַץ פון גרויספירשט אַלעקסיי אַלעקסאַנ-דראָוויטש. נאָך גוט, וואָס ער האָט בע-וויזען אַרויסצושיקען זיין געליבטע מענ-צערין קיין אויסלאַנד. איצט פאָהרט ער אַליין אויך אַרויס צו איהר.

1907

2-טער יאַנואַר.

דער פאָרזיצער פון פעטערבורגער קריגס-געריכט, גענעראַל מאַקסימאָוויטש האָט היינט דערצעהלט אין סאַלאָן, אַז ער האָט ידיעות יוגען דעם, אַז די טער-ראָריסטישע אָרגאַניזאַציע האָט צוגעיי-געשטעלט אַ ליסטע פון 17 פּערזאָן, אויף וועלכע ס'וועלען אויסגעפיהרט ווערען אַטענטאַטען. עס זענען אויך פאַראַן ידיעות, אַז ס'גרייט זיך אַן אַטענטאַט אויף פאָבירעדאָנאָסצעוו'ן, אויפ'ן צאַר און אויף דער יונגער און אַלטער צאַרין.

4-טער יאַנואַר.

פון מאָסקווא איז דערהאַלטען געוואָ-רען אַ טעלעפאָנאָגראַם, אַז דאָרט איז אויסגעפיהרט געוואָרען אַן אַטענטאַט אויפ'ן גענעראַל טרעפּאָוו. ער איז אַרוים גאַנץ.

6-טער יאַנואַר.

היינט 2 ביינאַכט האָט מען אונז פון צאַרישען הויף טעלעפאָנירט וועגען פאָל-גענדער סענסאַציאָנעלער פּאַסירונג:

בעת דעם קרייצונגס-פּאַראַד ביים טייך ניעווע, אין מאָמענט, ווען דער פעטער-בורגער מיטראָפּאָליט האָט אָפּגעטונקט דעם קרייז אין וואַסער, האָט מען פון די באַטאַרייען אָפּגעגעבען דעם געוועהנלי-כען האַרמאַטען-שאָס.

פון איין האַרמאַט איז אָבער אויסגע-שאָסען געוואָרען מיט אַ פולען שראַפּנעל, וועלכער האָט אויפגעריסען. די שפּליטערן האָבען אויסגעזעצט די שויבען און דיר-טער-פּאַלאַץ און האָבען געטראָפען אין צאַרישען פּאַוויליאָן. פון די שפּליטערן און די קוילען זענען פערוואונדעט געוואָ-רען דער אַדמיראַל פון דער צאַרישער סוויטע אַוועלאַן אין דער סוויטע-גענע-ראַל זילאָטי.

דער צאַר גופא האָט זיך שטאַרק איי-בערגעשראָקען. די צאַרין איז באַלד אָפּ-געפיהרט געוואָרען צוריק אין פּאַלאַץ און מ'האָט איהר נישט אויסגעזאָגט, וואָס דאָ איז געשעהען.

7-טער יאַנואַר.

די אויסערגעוועהנליכע אויספאָרשונגס קאָמיסיע אונטער'ן פאָרזיץ פון גרויס-פירשט סערגיי אַלעקסאַנדראָוויטש האָט פעסטגעשטעלט, אַז דער שראַפּנעל איז אויסגעשאָסען געוואָרען פון דער באַטאַ-רייע פון איינעם פון די גוואַרדיע-פּילקען. די זעלנער זאָגען, אַז מיט אַ טאָג צוריק האָט מען געריינוגט די האַרמאַטען-רעה-רען. דער באַטאַריי-קאָמענדאַנט, פּירשט דאַווידאָוו. ערקלערט, אַז דאָס האָט מען בכיון געלאָזט אַ שראַפּנעל אין דער רעהר נאָכ'ן אויפרייניגען דעם האַרמאַט.

אין פּאַלאַץ איז אַ גרויסע צעטומלע-ניש. מען האָט דאָרט געפינען די אויס-געשאָסענע קוילען פון אויפגעריסענעם שראַפּנעל. מען רעכט זיך אויף ניעווע אַטענטאַטען.

ווען דער צאַר איז צוריקגעקומען פון קרייצונגס-פּאַראַד, איז ער געווען טויט-בלאַס און די ערשטע ווערטער זיינע צו זיין קאַמערדינער זענען געווען:

— „דו ווייסט, שאַלבעראָוו, מ'האָט היינט געשאָסען אויף מיר!"

דערויף האָט דער אַלטער קאַמערדי-נער זיך אָפּגערופען: קענטיג, אַז עס האַלט שוין נישט גוט, אַז די זעלנער ש'יסען אין איינענעם צאַר. דער צאַר נ'י-[illegible] איז באַלד ענטשוויגען געוואָרען.

די צאַרין האָט פון פּערלטשע-[illegible] בריף, וואָס קומען אָן אין פּאַלאַץ אויפ'ן צאַר'ס נאָמען, זאָל מען פריהער עפענען, ווייל עס קומען אָן אַ סך דראָהונגס-בריף אין דער צאַר האָט גרויס קלעמעניש דערפון. ווייזט מען איהם שוין נישט מעהר די בריף. די אַלטע צאַרין איז בייבאַלט אָפּגעפאָהרען פון פּאַלאַץ אין אַ גנעהנליכער דראָזשקע. זי האָט מורא דאָרט צו זיין.

9-טער יאַנואַר.

גאָט מיינער! וואָס אין דער דאָזיגער מינוט טוט זיך אָפּ אין פעטערבורג! פון איין זייט באַטאַליאָנען זעלנער, פון דער צווייטער זייט — אַרבייטער. מען שיסט זאַלפּען־ווייז, פּונקט ווי געגען אַ שונא. די אַרבייטער-מאַסען האָבען זיך אַריינ געריסען אין די סקלאַדען פון פּלאַט-עקווימאַזש און האָבען צוגענומען גע-וועהר. מען רעכט זיך, אַז מאָרגען זאָלען די אַרבייטער אַרויסגעהן בעוואָפענטע אויפ'ן גאַס. איבער 500 דערשאָסענע אַרבייטער זענען אַראָפּגעפיהרט [illegible] פון די גאַסען. אויפ'ן וואַסיל[illegible] זאָל בויען די אַרבייטער באַר[illegible]

דער קאָרפּוס-קאָמאַנדיר, [illegible] סילטשעוויקאָוו, האַלט איצט [illegible] זיצונג ביים פּרעמיער סוויאַטאָ[illegible] סקי. מען זאָגט, אַז אַ טייל [illegible] בען נישט געפאָלגט דער [illegible] שיסען אויף די אַרבייטער. [illegible] סען הערען זיך קולות, יאָמ[illegible] וויינען.

11-טער יאַנואַר.

היינט איז דער גענעראַל[illegible] בעשטימט געוואָרען אַלס די[illegible] פעטערבורג. אין פעטערבורג [illegible] איהם אָבער נישט ליב. [illegible] סאַלאָן דערצעהלט מען וועגע[illegible] ער לעבט אויפ'ן חשבון פון [illegible] טע, ביי וועמען ער נאָרט א[illegible] ליגער טויזענדער רובל.

די הויף-דאַמע, גענעראַל[illegible] דערצעהלט וועגען טרעפּאָוו'[illegible] טים איז ער פערשולדיגט [illegible] טוגקט אין חובות. בלויז ביי[illegible] האָט ער אָנגעבאָרגט ווין פאַר[illegible] רובל.

ביי טרעפּאָוו'ן אויף דאָ[illegible] פאַר אָפטע בעלער צוזאַמען[illegible] פען און גרעפינס מיינענדראַ[illegible] בעל און אַנדערע הויכגעשט[illegible] זאָגען. פאַר אַ גרעסערע [illegible] פועל'ט ער דורך פּראָטעקצי[illegible] מלוכה-אַמטען פאַר יעדען, [illegible] צאָהלט נאָר גוט. ער איז אַ[illegible] און נאָך אַ גראָבער לאַם דער[illegible]

(דאָס ווייטערע קומט)

היינט אבצייכנונגס-טאָג
לטובת „תּומכי אורחים“

דער „תּומכי-אורחים“, וועלכער פּײַרט אַ גאַנץ יאָהר זײַן טעטיגקייט, אַרויס-געבענדיג יעדען שבת אונגעגע הונדערט אומזיסטע מאָלצײַטן פאַר נויטבעדערפ-טיגע האָט צוליב'ן קריזיס אַ געוואַלדיגען דעפיציט.

„תּומכי אורחים“ ווענדעט זיך דערי-בער מיט אַ היימען אַפּעל צו דער לאָדזער יידישער בעפעלקערונג, אונטערצושטי-צען דעם היינטיגען בלומען-טאָג. מחמת פֿון דעם איז אָפּהענגיג די ווײַטערע עק-זיסטענץ פֿון פֿעראיין.

אויף אויטאָמאָבילען ווערען אָפּגעשיקט פּאָסט פּאַקעטען

(א) נעכטען האָט די לאָדזער פּאָסט נאָך אַ לענגערער איבערקלערונג בעקרוי-גען צוגעשיקט 2 אויטאָס, וועלכע ווע-לען בענוצט ווערען אָפּצושיקען פּאָסט-פּאַקעטען.

קאָנפיסקירט געשמוגעל טע מעדיקאַמענטען

(§) די צאָל-פּאָליציי האָט נעכטען אַדורכגעפיהרט אַ רעוויזיע אין דער וואָי-נונג בײַם רוג פּאָלודניאָווא און ווסכאָד-ניאַ, וואָס געהערט צו אַ געוויסען משה פּ. און געפונען דאָרטען אַ גרויסע צאָהל מעדיקאַמענטען, וואָס זענען אַרײַנגע-שמוגעלט געוואָרען פֿון דײַטשלאַנד. די גאַנצע סחורה פאַר צענדליגע טויזענד זל. איז קאָנפיסקירט געוואָרען.

די מעשה הויבט זיך אָנ'עט מיט... אַ יודישען חתן

פּײַוועל מאיר האָט געוואָרפען אַ אומ'חן אויף דער כּלה, ווייל ער האָט איהר שוין געהאַט אויסגענאַרט דעם נדן איצט געהט ער אויף 1 חודש אין יושב בסתר

(§) נעכטען האָט זיך אין קרײַז-גע-ריכט אָפּגעשפּילט דער עפּילאָג פֿון אַ שידוך-שווינדעלע, וואָס איז בעגאַנגען אַ זדונסקא-וואָליער יונגערמאַנטשיק, אַ בחור'ל אַ צאַצקע, וואָס איז געשאַצט געוואָרען אויפ'ן חתן-מאַרק אין די שווע-רע טויזענדער.

די מעשה הויבט זיך אָנ'עט מיט אַ יודישען... חתן.

אין יאָהר 1929 האָט דער חתן דיגן פּײַוועל מאיר רעמבּינסקי זיך בעקענט מיט'ן זדונסקא-וואָליער סוחר'ס טאָכטער ראָברע ליבעלסקא, אַ מאַטענס אַ קינד און אַ שׂחן מערגל דערצו און אַנדער ר' פּײַוועל מאיר האָט זיך נאָך בעוויזען רעכט אַרומצוקוקען, האָט ער שוין דער-זעהן, אַז ער איז אין דרינגען, די ליבע פּלאַקערט בײַ אוהם אין האַרץ, ווי פֿעך אויפ'ן פֿײַער און ער האָט זיך שוין מעהר נישט געקענט אַרויסדרעהען פֿון עסק און געהאַט דעם זעלבען סוף, וואָס אַלע בחורים, ווען זיי טרעפֿען אַ שׂעהן מיידעל און מיט אַ אַפּטייקא דערצו.

מילא, וואָס זאָל מען לאַנג בריינען, פּײַוועל מאיר איז מיט מזל אַ חתן גע-וואָרען און דער שווער איז קיין חזיר נישט געווען און איהם צוגעזאָגט אַ נדן, וואָס איז געווען אײַנגעשטעלט אויף אַ בּיכעל אין פּ. ק. אָ. אין אַ סומע פֿון 8,221 זל. נישט מעהר און נישט ווע-ניגער און בתּורת צולאָג דעם נדן האָט ער איהם צוגעשריבען אין די תּנאים 385 אַמעריקאַנער דאָלאַרען. פּינקעל-דיגע און עלט קאָנקערניגע, וואָס זענען אויהר אײַנגעלעגט געוואָרען בײַם דאַר-טיגען פּאַבריקאַנט ווישליצקי.

ווענגדיג אַ יגר אַ סוחר, וואָס האָט דעם קאָפּ אויף דער רעכטער זײַט, האָט דער מחותּן ליבעלסקי זיך פֿאַרזיכערט זײַן געלד בּזה האופן: דאָס בּיכעל אין פּ. ק. אָ. איז געווען געשריבען אי אויפ'ן חתנ'ס אי אויף דער כּלה'ס נאָמען און אויפ'ן געלד בײַ ווישליצקי'ן, האָט דער לעצטער אַרײַנגעגעבען בײַדע צדדים, דעם חתן און דער כּלה קוויטען, מיט'ן תּנאַי, אַז נאָר בײַדע צוזאַמען קענען די דאָלאַ-רען אָפּנעמען.

ויהי היום, האָט זיך פּײַוועל מאיר'ן, עס זאָל אַזוי נישט טרעפֿען, ווי עס טרעפֿט, די ליבע צוגעגעסען, אָדער ווי אין פּסוק שטעהט: כּשוך חמת... פּײַוועל מאיר — איז ער זיך מיישב גיט אָפּ אַ מעלדונג אין פּ. ק. אָ., אַז ער האָט פֿער-לוירען דעם בּיכעל אויף דעם סמך קריגט ער אַרויס אַ נײַ בּיכעל און פֿערשטעהט זיך שוין, בּלויז אויף זײַן נאָמען, נו און וואָס ווײַטער איז געווען, זײַט זיך אַליין משער... החתן ר' פּײַוועל האָט אָפּגענו-מען דאָס געלד, וואָס אָמת נישט קיין 8 טויזענד זל. נאָר קוים 5 טויזענד, ווייל דער מחותּן האָט זיך — עס זאָל איהם צו קיין גנאי נישט זײַן אַבּיסעל גע-קליגעלט — און דערנאָך זעהענדיג, אַז פֿון ווישליצקי'ן וועט ער שוין די דאָלאַ-רען אַזוי לײַכט נישט אַרויסקריגען, איז ער אַוועק צו דער כּלה און איהר געזאָגט: אוים טײַער ע כּלה, דו געפֿעלסט מיר מעהר נישט, איך גיב דיר פּטורין.

און כּך הוה: מען האָט אָפּגעלאָזט דעם שידוך.

אָבער ווען די כּלה מיט'ן מחותּן זע-נען אַוועק אויפ'ן פּ. ק. אָ. אָפּנעמען דעם נדן, דאָ איז דאָס שווינדעלע אַרויסגע-שוואומען; ווי פּרױמאַזל אויפ'ן וואַסער.

רעדזשענדיג, אַז עס האַלט שמאָל, איז פּײַוועלע געגאַנגען צום לאָדזער רב ר' יאַסעלע פּײַנער און געוואָרפֿן מעשׂים מען זאָל איהם חלילה נישט איבערגעבען אין גוי'אישע הענט, אָבער עס האָט נישט געהאָלפען, מען האָט דערלאַנגט, ווי מען דאַרף און נעכטען איז דער בחור געזעסען מיט אַ אַראָפּגעלאָזטע נאָז אויף דער בעשולדיגונגס-באַנק. אַדוו. קאַבּילינסקי האָט זיך אַפֿילו בעמיהט צו רעכטפֿער-טיגען דעם חתן בּחור, אָבער דאָס גע-ריכט האָט דאָך אײַנגעזעהן נישט קיין גאַנץ רײַנע כּוונות און זײַנע מעשׂים און איהם פֿערמשפּט אויף 1 חודש תּפיסה.

גומענע שירצען
אַרײַנגעשמוגעלטע פֿון דײַטש-לאַנד

(§) פּאָליציי האָט פֿעסטגעשטעלט, אַז אין לאָדז ווערען פֿערקויפט גומענע שירצען, וואָס ווערען אַרײַנגעשמוגעלט פֿון דײַטשלאַנד.

אין געוועלב אויף זאַכאָדניאַ 37, וואו מען האָט געפונען צום פֿערקויף גומענע שירצען האָט דער אײַגענטימער קײן השגה נישט געהאַט, אַז זיי שטאַמען פֿון דײַטשלאַנד און אַנגעוויזען, אַז ער האָט זיי געקויפט בײַ אברהם בינדער פֿון פּיל-סודסקי גאַס 34.

פּאָליציי איז אהין אַוועק און קאָנפיס-קירט די גאַנצע סחורה. געגען קויצין איז בינדער אינבערגעלאָזט געוואָרען אויף דער פרײַ. דער ענין געהט איבער צום געריכט.

„גוואַלד! ער האָט מיר צוגעגנב'ט מײַן ווײַב“...
אַזוי האָט געטענה'ט דער פערשוין
דאָס ווײַב ווײס אָבער נישט ווער עס איז איהר מאַן...

(§) בערך מיט אַ יאָהר צוריק איז זיגמונד סאַבּאָווסקי פֿון ליטאַגאָווסקא 119 אָפּגעפֿאָהרען צוליב האַנדעלס-צוועקען קײן גרינבאָוו אונטער נײַ-סאַנטש. סאַבּאָווסקי האָט אין גרינבאָוו פֿער-בראַכט אײניגע וואָכען.

אין אַ געוויסען טאָג האָט ס. געמאָל-דען דער פּאָליציי, אַז מיכאַל סעגעלבאַר האָט איהם צוגע'גנב'עט דאָס... ווײַב.

די פּאָליציי האָט תּיכּף סעגעלבאַכ'ן אַרעסטירט, אויף דער קאָנפֿראָנטאַציע, וואָס איז דורכגעפֿיהרט געוואָרען צווי-שען סאַראָווסקי'ן און זײַן מדלומרש'טע פֿרוי, האָט ס. ערקלערט, אַז דאָס איז זײַן פֿרוי, די פֿרוי ווײַטער האָט ערקלערט, אַז זי ווייסט פֿון גאָרנישט צו זאָגען....

צומאָרגענס האָט בײַם אויספֿאָרשונגס-ריכטער סאַבּאָווסקי אונטער אַ שבועה ערקלערט, אַז די פֿרוי, וואָס געפֿינט זיך בײַ סעגעלבאַכ'ן איז שטוב איז זײַן פֿרוי.

די פּאָליציי האָט זיך גענומען ענגער גיך צו די אויספֿאָרשונג און פֿעסטגע-שטעלט אַט אַ די פֿאַקטען: קודם כּל, אַז די פֿרוי, וואָס געפֿינט זיך בײַ סעגעל-באַכ'ן און שטוב הייסט אַלעקסאַנדראַ לוקס. און, אַז סאַראָווסקי האָט מיט איהר קײנמאָל נישט חתונה געהאַט.

צוליב דעם אַלעם איז סאַראָווסקי צו-געצויגען געוואָרען צו געריכטליכער פֿער-אַנטוואָרטליכקײט פאַר אַ פֿאַלשע שבועה.

עהערנעכטען איז סאַראָווסקי געשטאַ-נען פֿאַר'ן קרײַז-געריכט אין נײַ-סאַנדז.

אויף דער געריכטס-פֿערהאַנדלונג האָט ער זיך נישט מודה געווען אין שווערען פֿאַלש. ער האָט זיך אָבער ענטזאָגט פֿון געבען ווײַטערע ערקלערונגען — און ווײַ-טער זיך געהאַלטען בײַ ס'זײַניגע, אַז אַלעקסאַנדראַ לוקס איז זײַן פֿרוי.

דער עדות אַלעקסאַנדראַ לוקס האָט זיך בעגנוגענט מיט אַ פּאָר ווערטער, אַז זי איז נישט סאַראָווסקי'ס פֿרוי אָפּ-זאָגענדיג צו געבען וועלכע ס'איז אויפ-קלערונגען צי קען זי סאַראָווסקי'ן און פֿון וואַנען נעמט זיך פּלוצלינג זײַנע פֿרע טענזיעס.

רזאַ סגעריכט האָט סאַראָווסקי'ן פֿער-משפּט אויף 1 יאָהר שווערע תּפיסה פאַר אָפּגעבען אַ פֿאַלשע שבועה.

שוידערליכער טויט אין אַ ווינדע
אַרבײַטער ווערט אויפ'ן אָרט דערהרג'עט

(א) דער אַרבײַטער פֿון דער מלוכה-שער טאַבּאַק-פֿאַבריק אויף קאָפּערניקאַ 63, דער 33-יעהריגער אַלעקסאַנדער אַרנאָס, האָט געפרובט אַרופֿצופּאָהרען זיך אויף דער ווינדע, בעת זי האָט שוין גע-האַט געריהרט פֿון אָרט. ער איז אָבער אַזוי אומגליקליך אַררײַנגעשפּרונגען, אַז ער איז אַרײַנגעפֿאַלען צווישען די ווענט פֿון דער ווינדע און טרעפען-הויז און מאָמענטאַל געפֿונען דעם טויט.

נקמה פאַר זײַן פערפיהרטע שוועסטער.

(§) בעת דער 35-יעהריגער וולאַדיס-לאַוו לומשאַק, אײַנוואוינער פֿון דאָרף וואָלאַ ניערזשוואַנצאַ איז געזעסען בײַם טיש אײלן געגעסען אָוונט-ברויט איז דורכ'ן אָפֿענעם פֿענסטער אַרײַנגעפֿלויגען אַ קויל און געטראָפֿען לומשאַק'ן אין זײַט. אויפ'ן וועג צום שפּיטאָל איז ער געשטאָרבען.

דער שוועסטער אין דער 25-יעהריגער אַנטאָני וואַלעשאַק, וועלכער האָט נקמה גענומען פֿון ל., ווייל ער האָט בשעתו פֿערפֿיהרט זײַן שוועסטער, פֿון וועמען זי האָט געהאַט אַ קינד און ער האָט צום סוף זיך געקליבען חתונה צו האָ-בען מיט אַ צווײטער. וואַלעשאַק איז אַרעסטירט געוואָרען.

אַ צימער

מיט צוויי פענסטער פאַר אַ אונפער-היירעטע אָדער פאַר אַ יונג פאָר-פאָלק פוּן זאַפּאַרט איבערצוגעבען. צו ערפאַהרען אין אַדמ. אונטער „B“.

ראַדיאָ פּראָגראַם

דאָנערשטאָג, 2. יוני

לאָדז (233,8) 11.45 פּוילישע פרעסע איבערזיכט, 11.58 שעה-צייכען, טאָגי פּראָגראַם, 12.10 פּליטען, 12.25 שול-קאָנצערט פֿון דער וואַרשאַווער פּיל-האַרמאָניע, 3.50 אוידיציע פאַר קינ-דער, 4 20 לעקציע פראַנצויזיש, 4.40 פּליטען 5.10 פּאָרטראַג. 5.35 סאָליסטען קאָנצערט, 6.50 פערשידענעס, 7.15 לאָדזער פּאָסט קאַסטען, 7.30 פּילם קאַ-לענדאַר טעאַטער רעפּערטואַר. פּראָגי-ראַם אויפ'ן נעכסטען-טאָג און קאָמוני-קאַט פֿון דער לאָדזער האַנדעלס און אינדוסטריע-קאַמער 7.50 ראַדיאָ פּרעס-סע זשורנאַל, 8.— פּליטען 8.15 לײַכ-טע מוזיק פֿון פּילהאַרמאָנישען אָרקעס-טער, 9.35 הערץ-שפּיל א. ט. „פּאָוסט“ פֿון גע. טע (טר. פֿון ווילנאָ), 10.20 בײַלאַגע צום ראַדיאָ פּרעסע זשורנאַל וועטער און ספּאָרט-קאָמוניקאַטען, 10.35 טאַנץ מוזיק פֿון וואַרשאָ.

לוי-עדוקציע
אין די מלוכה'שע אנשטאַלטן

(§) נעכטען האָט מען בּמעט אין אַלע לאָדזער מלוכה'שע אַמטען, אונטערנעה-מונגען און אינסטיטוציעס פֿערקלענערט די לוינען פֿון די אַנגעשטעלטע מיט 10 פּראָצ. אין די מוניציפּאַלע אינסטיטו-ציעס האָט מען רעדוצירט די לוינען אויף 8 פּראָצ.

אין די קאָמונאַלע אינסטיטוציעס האָט מען רעדוצירט די לוינען אויף 8 פּראָצענט.

אין די קאָמונאַלע אינסטיטוציעס זאָלען די אַנגעשטעלטע היינטיגען חודש נאָך קריגען די אַלטע פּענסיעס, און קר-קאָסע וועט די רעדוקציע געשעהן ערשט נאָכ'ן 15 ה. ח.

בעשעדיגטע באַנקנאָטן.

(ב) די באַנק פּאָלסקי האָט נעכטען אַרויסגעגעבען אַ פֿאַראָרדנונג וועגען אויס-טוישען בעשעדיגטע באַנקנאָטען. נאָר יענע באַנקנאָטען וועלען אויסגעטוישט ווערען, אין וועלכע עס איז געבליבען דער וואַסער-צייכען און לכל הפּחות צוויי דריטעל פֿון באַנקנאָט. אַזעלכע באַנקנאָ-טען וועלען אָנגענומען אויך די שטײַער-אַמטען און די פּאָסט.

פֿון לאָדזער האַנדעלס-געריכט

פירמע שוויאַטלאָווסקי, קאַן און ברענער
בעקומט נײַע קיין נאַדזאָר און ניט קיין אופּאַדלאַשטש

(5) אין אַפּריל איז אָנגעקומען אַ בּיטע אין געריכט פֿון דער פֿירמע „שוויאַטלאָווסקי קאַן און ברענער“, בעע-צער פֿון אַ טעקסטיל-פֿאַבריק אויף קאָ-ראָלאַ 7, צו ערמעגליכען איהר אַ נאַדזאָר.

די פֿירמע עקזיסטירט זײַט 1907 און האָט בעשעפֿטיגט ביז 400 אַרבײַטער, צוליב'ן טויט פֿון שותּף ב. ברענער האָ-בען זיך אָנגעהויבען מחלוקת'ן מיט די יורשים, אַ דאַנק וואָס די פֿיהרונג פֿון פֿאַבריק איז פֿערנאַכלעסיגט געוואָרען. דערצו זענען צוגעקומען די אָפּגעשטעל-טע אָפּצאָהלונגען פֿון די קונדען און די פּרײַזען-ירידה פֿון סחורות, וואָס האָבען די פֿירמע כּמעט פֿון סוף פֿון אַרײַנגעפּראַכט אין צאָהלונגס-שוועריגקייטען.

די רעפּולאַנס פֿון דער פֿירמע איז אָפּ-געשלאָסען געוואָרען אויף 1,002,353,54 זל. נעכטען איז דער ענין בעטראַכט גע-וואָרען דורכ'ן געריכט צוזאַמען מיט דער בּיטע פֿון אַ פּאַריזער פֿירמע וועגען ער-קלערען דער פֿירמע שוויאַטלאָווסקי, קאַן און ברענער אַ אופּאַדלאַשטש.

אַדוו. קאָנאַרסקי האָט אין נאָמען פֿון דער פּאַריזער פֿירמע בײַגעלעגט אַ רײַהע פּראָטעסטירטע וועקסלען, פֿון וועלכע עס איז צו זעהן, אַז שוין דעם 29 דעצעמ-בער 1931 האָט די פֿירמע אָפּגעשטעלט די צאָהלונגען, ד. ה. פֿיל פֿריהער איי-דער זי האָט אָפּגעגעבען די בּיטע וועגען נאַדזאָר.

דאָס געריכט האָט בײַדע בּיטעס וועגען נאַדזאָר און וועגען דער אופּאַד-לאַשטש נישט גענומען אין אַכט צוליב דעם, ווייל די פֿאַבריק איז די גאַנצע צײַט נישט געווען טעטיג, קאָן מען נישט ערוואַרטען, אַז עס זאָל קענען דורכגע-פֿיהר טווערען אַ סאַנאַציע; פֿון דער אַנ-דערער זײַט קאָן מען נאָך נישט ערקלע-רען קײן אופּאַדלאַשטש דערפֿאַר, וואָס די פֿירמע האָט בלויז געהן אײניגע וועקסלען צום פּראָטעסט.

* * *

אין דער אופּאַדלאַשטש פֿון די ברי-דער קושעמינסקי, פֿערקויף פֿון ראָווערן אויף פּעטריקאָווער 178 האָבען די קרע-דיטאָרען נישט געוואָלט אײַנגעהן אויף אַ רעגולאַציע פֿון 20 פּראָצ. און זיי האָ-בען זיך צוזאַמענגעשלאָסען אין אַ פֿער-איין, אויסוועהלענדיג אַלס ענדגילטיגען סינדיק דעם אַדוו. יאַקובאָווימש.

דאָס געריכט האָט נעכטען דעם קרע-דיטאָרען-פֿעראיין בעשטעטיגט.

ווי אַרבײַט איצט די גרויס-אינדוסטריע אין לאָדז?

(אג) לויט דער סטאַטיסטיק פֿונ'ם פֿערבאַנד פֿון די גרויס-אינדוסטריעלער, האָבען אין די טעג פֿון 16. ביז'ן 22. מאַי געאַרבײַט אין דער גרויסער באַנ-וואָל-אינדוסטריע 14 פֿאַבריקען צו 5 טעג אין וואָך, צו 4 טעג — 13 פֿאַב-ריקען, צו 3 טעג — 8 פֿאַבריקען. געשטאַנען איז 1 פֿאַבריק. סך הכּל זע-נען אין 36 פֿאַבריקען פֿון דאָזיגער אינדוסטריע געווען בעשעפֿטיגט 37,960 אַרבײַטער.

אין דער זעלבער צײַט זענען אין דער גרויסער וואָל-אינדוסטריע געווען אין באַנק צו 5 טעג אין וואָך — 12 פֿאַבריקען, צו 4 טעג — 5 פֿאַבריקען, צו 3 טעג — 5 פֿאַבריקען, געשטאַנען זענען 4 פֿאַבריקען. סך הכּל זענען אין 26 פֿאַבריקען פֿון דער וואָל-אינדוסטריע געווען בעשעפֿטיגט 12.300 אַרבײַטער.

יודיש טעאַטער אין פילהאַרמאָניע

דירעקציע: א. בעזמאַן און ד. צעלמייסטער.

גאַסטשפּילען פֿון זיגלער'ס אָפּערעטען-סטאַר-טרופּע

מיט ערנאַ זיגלער

כּמעט בחנם! איינהייטס-פּרייזען 1 זל. באַלקאָן און גאַלעריע — 50 גר. גאַנצער פּאַרטער

היינט, דאָנערשטאָג, 9 אָוועבד צום לעצטען מאָל

דאָס מיידעל פֿון דער וואָלגאַ

מיט 24 נומערן געזאַנג און טענץ

מיט ערנאַ זיגלער אין דער הויפּט-ראָלע.

סענסאַציע! שבת גרויסע פּרעמיערע! סענסאַציע!

ס'וועט אויפגעפיהרט צום ערשטען מאָל

„די פריילעכע קבצנים“

לעבענס-קאָמעדיע אין 3 אַקטען מיט 12 נומערן געזאַנג און טענץ פֿון קאַלמאַנאָוויטש. מוזיק זאַלס.

בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פֿון טעאַטער פילהאַרמאָניע.

די פערקריפּטע פרוי

שפּאַנענדער ראָמאַן פֿון יודישען פֿאַמיליען-לעבען אין פּוילען.

געשריבען ספּעציעל פֿאַר'ן „לאָדזער טאָגעבלאַט“ פֿון לעאָן גאָלדמאַן

(145-טע פאָרטזעצונג)

משוגענער! ביזט געפֿאָהרען מיט איהם אַזוי לאַנג אויף דער באַהן, ביזט געוואָרען מיט איהם בעפרײַנ-דעט, האָסט מיך אַפילו בעקענט מיט איהם און דו האָסט נישט דערקענט, אַז דאָס איז אַ געהיים-אַגענט!

דערהערענדיג שאַטאַנס ווערטער, איז העכט טויט בלייך געוואָרען.

— מאַכסט חוזק פֿון מיר? — האָט ער אַרויסגעשטאַ-מעלט, — איך פֿערשטעה נישט, וואָס עס האָט דיר געגע-בען אַ גרונד אַזוי צו טראַכטען.

— דאָ געהט נישט וועגען עפּעס אַ חשד, עס איז אַ זיכערע זאַך. דער קעלנער האָט מיר ערשט דערצעהלט דעם גאַנצען אמת.

קום מיט מיר אין האָטעל זיך בעראַטען, וואָס מיר האָבען צו טון, אויסצומײַדען אַנ'אומגליק.

קומענדיג מיט העכט'ן אין האָטעל און אַנצוגרענדיג ליכט, האָט לעאָן געגומען שנעל געהן הין און צוריק אי-בער'ן צימער.

— האָסטו עפּעס אַ מיטעל, ווי אַזוי אויסצומײַדען דעם דאָזיגען פערשאָלטענעם שפּיאָן? — האָט ער בעפֿרעגט, אָפּ-שטעלענדיג זיך.

העכט האָט אַ קוועטש געטון מיט די פּלײַצעס.

— איך מײַן, אַז קודם כּל דאַרפֿען מיר אָפּלעבען די רײַזע און פֿערבלײַבען אין ווילנאָ.

לעאָן האָט זיך שפּעטיש צולאַכט.

— כּדי צו ציהען אויף זיך נאָך אַ גרעסערן חשד, נישט אמת? און אַזוי-נאָך וואָס שנעלער אַרויספּלעגען זיך אַ פּעטליע אויפ'ן האַלז? נײן אַזאַ עצה איז גאָרנישט ווערט פֿערקעהרט, מיר מוזען מאַכען, ווי מיר וואָלטען גאָרנישט בעמערקט און מאָרגען אינדערפֿריה מוזען מיר פֿערלאָזען ווילנאָ. אויפ'ן וועג וועלען מיר פֿערשוואונדען אויף אַ קלײ-נער אונבעמערקטער סטאַציע און מאַכען אַזוי, אַז מיר זאָ-לען פּטור ווערען פֿון דעם הונד. אויב ער וועט זיך מאָר-גען אינדערפֿריה בעווײַזען אויפ'ן וואָקזאַל, וועלען מיר זיך נישט מאַכען וויסען, אַז מיר ווײסען, ווער ער איז. דאָס איז מײַן עצה, און קײן בעסערע קען איך נישט.

עס איז געוואָרען שטיל, דערנאָך האָט זיך העכט אָפּגערופֿען:

— ביזט טאַקע ווירקליך איבערצײַגט, אַז וועקסלער איז באמת אַ געהיים-אַגענט און קײן ווילנאָ איז ער געקו-מען ספּעציעל צוליב אונז! עס דרעהען זיך דאָ אַרום פֿער-שידענע פֿערשוינען און עס קען אויך זײַן, אַז ער איז דאָ צוליב עפּעס אַ דעפֿראַודאַנט אָדער אַנ'אַנדערן אַוואַנטוריסט, וועלכער האָט פֿערשווענדעט געלד. אַזעלכע פֿעהלען דאָך נישט אין פּוילען.

— כאַ-כאַ-כאַ! — האָט זיך לעאָן בײַז צולאַכט, — איך זעה ווידער, ווי נאַאיוו און קינדעריש דו ביזט. ווען עס וואָלט אַזוי געווען, וואָלט ער דען הײַנט זיך צוגעזעצט צו אונזער גאַנזעלשאַפֿט. אַזעלכע מענשען ווײסען, וואָס זיי טון און איך גיב דעם קאָפּ, אַז אויב מיר זאָלען נאָך זײַן צוזאַמען מיט איהם אַ טאָג, וועלען מיר אַרײַנגעפּאַקט ווע-רען אין תּפיסה.

— מיינסטו, הייסט עס, — אַז דער דאָזיגער פער-שאָלטענער פערשוין האָט אונז שוין דערקענט? — האָט העכט געפֿרעגט מיט אַנ'אומזיכער קול. — איך מוז מיך טאָ-קע מודה זײַן, אַז נישט אײן מאָמענט אין זײַן אויפֿפֿיהרונג איז געווען פֿערדעכטיג.

— נו, זעהסטו? — האָט לעאָן אויסגערופֿען מיט חוזק, — איך געדענק, אַז ווען ער האָט דערזעהן אויף מײַן פּאַפּיראָסען-טאַש דעם מאָנאָגראַם „ל. ש.“ האָט זיך אַ טײַ-וואָליש שמײכעלע בעוויזען אויף זײַן פּנים. דאָס איז דער בעסטער בעווײַז, אַז דער אַגענט ווײסט, מיט וועמען ער האָט צו טון.

העכט איז געווען שרעקליך נידערגעשלאָגען.

די געפֿאַהר, אין וועלכער ער האָט זיך איצט אַזוי פּלוצלונג, האָט איהם שטאַרק צומישט און צוגענומען דאָס קאָלטע בלוט.

עס איז דאָ נישט פֿאַראַן קײן שום רעטונגס-וועג, סײַדען עפּעס אַ צופֿעליג געשעהעניש וועט זיי נישט אַרויס-בעטען פֿון דער געפֿאַהר.

— עס בלײַבט אונז נישט איבער עפּעס אַנדערש, — האָט לעאָן געזאָגט אויף דאָס נײַ — ווי איצט זיך געהען אויסרוהען און דאָס איבעריגע לאָזען אויף מאָרגען פֿריה! קודם כּל דאַרפֿען מיר האָבען אָפֿענע אויגען. וואָס מיר זאָלען ווײַטער טון, וועלען מיר שוין שפּעטער קלערען.

העכט האָט אײַנגעשפּיגען, אַז ער איז גערעכט, און נישט זאָגענדיג קײן וואָרט ענטקעגען, האָט ער פֿערלאָזט שאַטאַנען, כּדי זיך צו לײגען שלאָפֿען אויף אַ פּאָר שעה און פֿערגעסען די זאָרגען און געפֿאַהרען, וואָס שטעהען איהם פֿאָר.

לעאָן, וועלכער איז, נישט קוקענדיג אויף דער גרוי-סער געפֿאַהר, גוט בעשלאָפֿען, האָט פֿרײַער אָפּגעשטעלט, ווען ער איז געקומען אויפ'ן וואָקזאַל און נישט דערזעהן וועקסלער; עס האָט בלויז געוואַרט אויף איהם העכט.

— נו, זעהסטו, האָסט געהאַט אַ טעות אָרער דער קעלנער האָט חוזק געמאַכט פֿון דיר, — האָט העכט געזאָגט, — ווען וועקסלער וואָלט ווירקליך געווען אַ געהיים-אַגענט, דאַן קענסטו זײַן זיכער, אַז ער וואָלט דיך נישט געלאָזט אַזוי רוהיג פֿערלאָזען ווילנאָ.

לעאָן איז נישט מכּבּים געווען מיט זײַן פֿרײַנד.

— פֿרעה דיך נאָר נישט צופֿריה, — האָט ער געענט-פֿערט, — מיר זענען נאָך נישט זיכער געגען איהם און איך וועל נישט אָפּאָטעמען פֿרײַער, ביז דער פֿערשאָלטע-נער שפּיצעל וועט נישט זײַן ווײַט פֿון אונז כאָטש אויף אַ הונדערט ווייאָרסט.

אויסקויפֿענדיג בילעטען און אויסקוקענדיג דעם באַ-גאַזש, האָבען בײַדע רײַזענדע זיך אַרײַנגעזעצט אין צוג, וואָס האָט שוין געוואַרט אויף דער ליניע.

שאַטאַן און העכט האָבען אויסגעזוכט בעקוועמע ער-טער, וואַרפֿענדיג פֿון צײַט צו צײַט דערשראָקענע בליקען אויפ'ן פּעראָן און זיי האָבען פֿרײַער אָבגעעטעמט, נישט דערזעהענדיג דאָרט דעם פּאָליציי-אַגענט.

ווײַזט אויס, אַז וועקסלער האָט פֿערשלאָפֿען. די מי-נוט פֿון אָפּפֿאָהר האָט זיך דערנעהנטערט און איהם האָט מען אַלץ נישט געזעהן.

(פאָרטזעצונג קומט)

אינטערעסאַנטע וועלט-נייעס אין בילדער

אויבער-וואַכמייסטער קאָנראַד מירש, דייטשלאַנד'ס פאָרטרעטער אויף דער אָלימפּיאַדע.

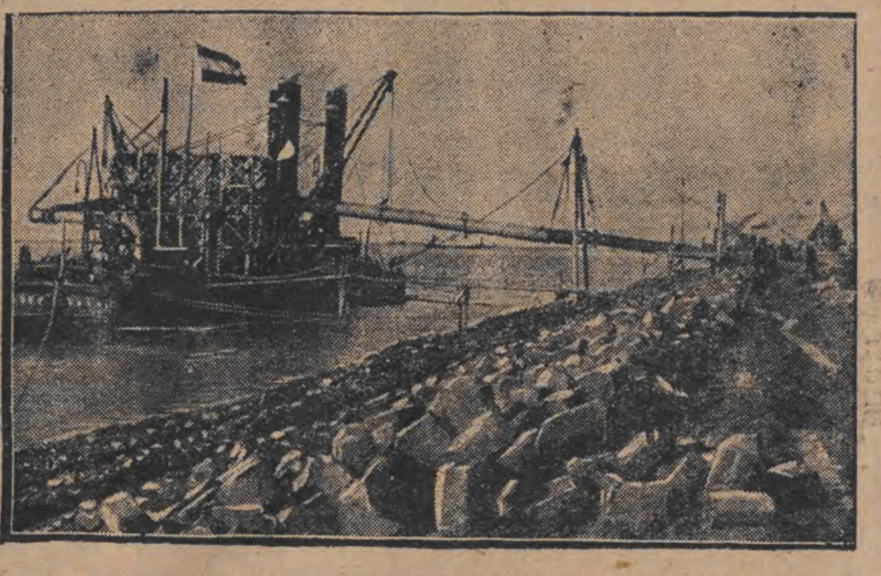

פון אַ ים-אויסגוס געמאַכט אַן אַנ'אָזערע

דער זידערזע, וואָס איז געווען אַ ים-אויסגוס איז איצט, אַ דאַנק מאָדערנער טעכניק, פאַרוואַנדלט אין אַנ'אָזערע.

מוסאָליני (רעכטס) ביי די אָרונות פון די אומגעקומענע אונגאַרישע לופט-פליהער ענדרעדש און ביטאַי.

פּראָפ. פּיקאַרד ערקלערט דעם בעלגישן קעניג זיינע נייע פּלענער

פּראָפ. פּיקאַרד וויל איצט ווידעראַמאָל פליהען אין דער סטראַטאָספערע, אָבער מיט אַ נייעם באַלאָן. ער ערקלערט דעם בעלגישן קעניג די סטרוקטור פון באַלאָן.

דייטשער מייסטער פון אויטאָ-פאָהרן היינריך יאַקאָבס פאַן מאַרגען אומגעקומען בעת אַ טרענינג.

דער זיגער פון אינטערנאַציאָנאַלן אויטאָ-געיעגט

רודאָלף קאַראַקיאָלאַ האָט געשלאָגן אַ נייעם וועלט-רעקאָרד, פאָהרענדיג 118.78 קילאָמעטער אין משך פון אַ שעה.

פאַר דער לאָזאַנער קאָנפערענץ

דער דייטשע דעלעגאַציע אין לאָזאַן האָט זיך פאַרזאָרגט מיט האָטעל, הגם די קאָנפערענץ וועט ערשט זיין שפּעטער.

212 קילאָמעטער אויף אַ מאָטאָר-שיפעל

דער ענגלישער רעקאָרד-פאָהרער קאַיע דאָן האָט דערגרייכט אַ נייעם רעקאָרד אין פאָהרען מיט'ן מאָטאָר-שיפעל „מיס ענגלאַנד", פאָהרענדיג 212 קילאָמ. אין אַ שעה.

איז די נאָהנטסטע טעג עפנונג פון גאַרטען!!

היינט ● און טעגליך! „די גאַסען פון די גרויסע שטאָט"

GARY COOPER, SILVIA SIDNEY

דראַמטיש-סענסאַציאָנעלער פילם אין די הויפּט-ראָלען:

אויסערן פּראָגראַם: פערשידענאַרטיג. פרייזען נאָרמאַלע. אַפּאַראַטור יועזעצערן עלעקטריק. אָנהויב פון סעאַנסן: אין וואָכנטאָג 4 נמ. שבת. זונטאָג, חגאות 12 מיטאָג.

ערשטער קלאַנג-קינאָ אין גאַרטען

SIENKIEWICZA 40.

פאַר

אַרויספאָהרענדע גייסים און אויף זומער-וואַרינונגען

האָבען מיר אַנגעהויבען צו פערקויפען פאָלגענדע אַרטיקלען:

באָד-מאַנטלען — ערשטקלאַסיגע אויספיהרונג

מאַפען אויף באָד-מאַנטעל

באָד-ליילעכער

האַנטיכער — אין אַלע פאַרבען, מוסטערן און גרויסען

פּיזשאַמעס — פאַר הערן און דאַמען שמאַקפולער צוזאַמענשטעל פון פאַרבען

דיוואַניקעס—פּראַטע

באָד-קאַסטיומען — פאַר דאַמען, הערן און קינדער אין גרויסען אויסוואַהל

זומער-וועבען — אין פערשידענע קוואַליטעטען אין גרויסען אויסוואַהל

פלי-אָזשע-היטלען — ווייסע און קאָלירטע

לעזשאַקעס — אין גרויסען אויסוואַהל

אַמעריקאַנער פּאַטעלען — איינצולעגען

ליוועגד אויף מאַרקיזען — אין פערשידענע פאַרבען

לייוועגד אויף באַדניקעס — אין פערשידענע פאַרבען

לייוועגד אויף לעזשאַקעס — גרויסער אויסוואַהל פון פאַרבען

טישטוכער פאַר גאַרטענס — אין זעלטען שעהנע פאַרבען און מוסטערן

וועש פאַר דאַמען, הערען, קינדער — אין בעסטער אויספיהרונג צו קאָנקורענץ-פרייזען

מיר מאַכען אויפמערקזאַם די חשוב'ע קליענטען אויף אַלע אַנדערע ווידזעווער סחורות, בעזונדערס מאַרקע **O K** פון אַ ביז איצט אומבעקאַנטער העכסטער קוואַליטעט.

KONSUM BEI DER WIDZEWSKA MANUFAKTURA S.A.

ROKICINSKA 54.

איבערזעצער

פון ענגליש, פראַנצויזיש, דייטש, רוסיש, פּויליש אויף יודיש און פערקעהרט, נעמט אָן פערשידענע דאָקומענטען, ווי אויך קאָרעספּאָנדענץ צו מעסיגע פרייזען. טעגליך פון 10—2 און פון 4—8 נאָכמ. פּל. קאָשטשעלני 6, פראָנט 1-טער שטאָק, וואָהנונג 5.

אַ 13/8-ער שטריק-מאַשין

פאַסט-ניי געלעגענהייטליך ביליג צו פערקויפען. סאַמיענאַ 2, וואָינונג 10, פראָנט 1. שטאָק.

אַ צימער צו פערדינגען

פאַסיג פאַר אַ פראַצאָוניע אָדער דאַמען-שניידעריי, ווי אויך צו פערקויפען מאַלער-שאַבלאָנען און שפריץ-מאַשינען. צו ערפאָהרען ביי פישאָוף. פּולנאָצנאַ 9. 2748

2 שטובען מיט אַקוך

ביליג, באַלד איבערצוגעבען אַלעע 1. מאַי 23, וואָינונג 24.

Dr. HALTRECHT

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און געשלעכטס-קראַנקהייטען

פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21

נעמט אָן פון 8—11 פריה. פון 12.30—1.30 נ"מ. און פון 5 ביז 9 אָוו. זונטאָג פון 10 ביז 1 בייטאָג

שרייבען שעהן און שנעל

לערנט אויס דער בעריהמטער קאַליגראַף ל. בערמאַן אין 15 לעקציעס, אויך ווערט אויסגעלערנט גוט שרייבען אַ יודישען בריף אין 15 טעג, אפילו דעם וואָס קען גאָרנישט. די עלטער שפּילט קיין ראָלע ניט. זאַוואַדזקאַ 19 1 שט., פר

קאָלערטע און ווייסע דאַמען-וועש

ROBOTA RĘCZNA—האַנד-אַרבייט

נעמט אָן צו שטיקען און נייען מיט אייגענע ווי אויך אָנפערטרויטע וואַרע ווי Petite-reine Crèpe-de-Chine א.ז.וו. אַלעס לויט פּאַריזער און ווינער זשורנאַל. זאַוואַדזקאַ 27 בעליוויים.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

זאַוואַדזקאַ 1

נאָר פאַר: וענערישע הויט-קראַנקהייטען און מענערשוועכע. אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אוראָלאָגישע און נערווען-קראַנקהייטען.

קוואַרץ-לאַמפּ-עלעקטרישער הייל-קאַבינעט - קאָסמעטיק.

טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אָוונט.

זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמ.

באַזונדערע וואַרטע-צימער פאַר פרויען.

וויזיט 3 זלאָטעס

דער מבין זאָגט: יאָ, אָבער „פּרימעראָס"-גומי איז דאָך פיינער, זיכערער און געזונדער פערלאַנגט אין איבעראַל אייגנעם אינטער

Primeros GUM..?

קויפט נור פון די 1-טע קוועלע

גרויסער אויסוואַהל

מאַטראַצען „Patent" ספרענזינגאָווע ווינזשאַטשקעס אַמעריקאַנער

שפּאַציר-וואָגענס אייזען - ניקעל בעטען

צו בעקומען אין פאַבריקס-לאַגער

אין הויף „DOBROPOL" Łódź, Piotrkowska 73

לאַנג-יעהריגער געריכטס-סעקרעטאַר

שרייבט און ערלעדיגט אַלערליי ביטעס, אַנקלאַגעס און קלאָזולעס

ספּעציאַליסט אין מיליטער-ענינים ווי אויך אין שרייבען ביטעס פאַר איינציגע שפּייזערס (אָפּיעקאַנסטווע). שנעלער אויסקויף פון פאַטענטען און רעגיסטראַציע-קאַרטען אויפ'ן יאָהר 1932

ב. מאַז, פּעטריקאָווער 10

אַבאָנאַמענטס-פרייז: פאַר 3 חדש אין פוילען 5 זלאָטיס, אין פראַנקרייך און בעלגיען—20 פראַנק, אין אַנדערע לענדער 2.25. אַנאָנסען-פרייז: פאַר אַ מיליטעטער-שורה פאַר'ן טעקסט 16 גר. פרייטאָג 24 גר., אין טעקסט 40 גר. פרייטאָג 60 גר., נאָכ'ן טעקסט 12 גר. פרייטאָג 18 גר. פאַר אויסלענדישע אַנאָנסען 100% טייערער. אויסער דער טאַקס מיט 50 טייערער. פון די פרייזען ווערט ניט געמאַכט קיין ראַבאַט.

Odpowiedzialny Red.-wydawca: L. [illegible]

Tłocznia E. i M. Hamburskich. Łódź. Piotrkowska 16. Dzierżawca: [illegible]